

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra tělesné výchovy a sportu

Bakalářská práce

Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích

Vypracoval: Václav Šmat
Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice 2016

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia
Pedagogical faculty
Department of sports studies

Graduation theses

History of physical education and sport in Horažďovice

Author: Václav Šmat
Supervisor: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice 2016

Bibliografická identifikace

Název bakalářské práce: Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích

Jméno a příjmení autora: Václav Šmat

Studijní obor: Tělesná výchova a sport

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PFJU

Vedoucí bakalářské práce: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2016

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá historií tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích od jejího samotného počátku, kdy byla založena jednota Sokol, až do roku 2016. Práce je rozdělena na tři historická období. První období je vymezeno roky 1890 až 1945, zabývá se vznikem a dalším vývojem tělovýchovné jednoty Sokol, Dělnické tělovýchovné jednoty a jednotlivých sportovních oddílů v Horažďovicích. Druhé období je zaměřeno především na vznik a vývoj sportovních oddílů v letech 1945 až 1989. Třetí období zachycuje významný historický vývoj a vznik sportovních oddílů od roku 1989 až do roku 2016. Zabývá se především nejvýznamnějšími sportovními oddíly této doby ve městě Horažďovice.

Klíčová slova: Horažďovice, tělesná výchova, oddíl, historie sportu, sport, Sokol, Orel

Bibliographical identification

Title of the Graduation Thesis: History of physical education and sport in Horažďovice

Author's First Name and Surname: Václav Šmat

Field of Study: Physical education

Department: Department of sports studies

Supervisor: Doc.PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The Year of Presentation: 2016

Abstract:

This Thesis deals with the history of physical education and sport in Horažďovice from its very beginning, when the P. E. Unit called Sokol was founded, until 2016. It is split into three historical periods. The first period from 1890 to 1945 deals with the emergence and further development of P. E. Units called Sokol, P. E. Units called DTJ and sport clubs in Horažďovice. The second part is mainly focuses on the inception and development of sport clubs from 1945 to 1989. The third and last part captures significant historical development and formation of sports clubs in the time range of 1989 to 2016. It mainly deals with the most important sports sections this time in Horažďovice.

Keywords: Horažďovice, Physical Education, Sport Club, History of Sport, Sport, Sokol

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí a archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. Zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Podpis studenta

Datum.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi CSc., za cenné rady a odborné vedení při vzniku této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mi pomohli shromáždit dostatečné množství informací a ochotně mi poskytli řadu písemných i fotografických materiálů.

Václav Šmat

Obsah

1	Úvod	8
2	Teoreticko – metodologická část	9
2.1	Cíl práce	9
2.2	Úkoly práce	9
2.3	Předmět práce	9
2.4	Metody práce	9
2.5	Rozbor pramenů	10
3	Stručná historie města Horažďovice	12
4	Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích v letech 1890 – 1945	15
4.1	Tělovýchovná organizace Sokol	15
4.1.1	Období vzniku a činnost Sokola v Horažďovicích do roku 1878	15
4.1.2	Obnovení Sokola v Horažďovicích a jeho činnost během první světové války	17
4.1.3	Činnost Sokola v Horažďovicích v letech 1918 – 1941	20
4.2	Dělnická tělovýchovná jednota v Horažďovicích	24
4.3	Fotbal	25
4.4	Šachy	28
4.5	Tenis	29
4.6	Odbíjená	30
4.7	Stolní tenis	31
4.8	Hokej	31
5	Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích v letech 1945 – 1989	33
5.1	Tělovýchovná jednota Sokol Horažďovice	33
5.2	Fotbal	34
5.3	Šachy	37
5.4	Tenis	39
5.5	Odbíjená	40
5.6	Stolní tenis	41
5.7	Hokej	43
5.8	Sportovní gymnastika	45
5.9	Turistika	46
5.10	Oddíl vodní turistiky	48
6	Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích v letech 1989 – 2015	50
6.1	Sokol	50
6.2	Fotbal	50
6.3	Tenis	53
6.4	Stolní tenis	54
6.5	Turistika	56
6.6	Karate	58
6.7	Cyklistika	60
6.8	Sportovní potápění	60
6.9	Nohejbal	63
7	Závěr	66
	Seznam zkratk	68
	Referenční seznam pramenů a literatury	69

1 Úvod

Bakalářská práce podává popis o historii tělesné výchovy a sportu ve městě Horažďovice od roku 1896, kdy byla prokázána první tělovýchovná činnost, až po současnost, tedy do roku 2016. Pro vypracování tohoto tématu jsem se rozhodl, jelikož jsem horažďovickým rodákem a o sport jako takový se zajímám již od malička. Spojený jsem především s fotbalovým klubem, ve kterém jsem hrál fotbal několik let. I přesto, že se jedná o malé město, sport je zde nedílnou součástí místního obyvatelstva. Tělovýchova měla ve veřejném životě obyvatel vždy významné postavení. Mým cílem je srozumitelnou formou prezentovat průřez dějinami horažďovického sportu. Na úvod práce představím stručným popisem město Horažďovice. Jedná se o město s velmi silnou historií, proto si myslím, že nástin vývoje města by neměl chybět.

Pro lepší orientaci jsem práci rozdělil do tří období. První je zaměřeno na období od založení zdejší jednoty až po rok 1945. Jedná se o etapu, která je poznamenána dvěma válkami. To se projevilo i na místním sportu. Tato etapa se zabývá převážně činností Sokola, ale i jiných tělovýchovných organizací, jako je například Dělnická tělovýchovná jednota. Jsou zde zakládány již první oddíly. Úplně prvním oddílem, který byl v Horažďovicích založen, je fotbalový oddíl, který je následovaný tenisovým a hokejovým.

Druhá etapa je charakteristická rozšiřováním oddílů a celkově se jedná o období klidu. Sportovní oddíly se mohou soustředit pouze na svou činnost a nejsou ničím příliš omezovány. Mnoho místních sportů dosáhlo v této době své největší slávy. V posledním období se zabývám především současností. Obliba některých sportů klesá, naopak jiných stoupá a to se projevuje i zakládáním či zanikáním oddílů. Od nastolení demokracie jako by vzniknul nový náhled na sport. O sporty, bez kterých bychom si nedokázali život ve městě představit, není zájem, naopak do popředí se dostávají sporty nové. Nejen z těchto důvodů, ale třeba i z finančních se v poslední etapě s několika sporty nesetkáme.

Na samotnou tvorbu práce se těším, ale už teď vím, že se nebude jednat o lehký úkol. Práci mi zkomplikovala povodeň z roku 2002, která odnesla mnoho důležitých materiálů, které bych ve své práci určitě použil. I přesto jsem přesvědčený, že jsem schopen napsat kvalitní práci, která bude přínosem nejen pro sportovní nadšence.

2 Teoreticko – metodologická část

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zpracovat historii tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích od počátku až po současnost za pomoci všech dostupných archivních pramenů, dostupné literatury tištěných pramenů, periodik, výpovědí pamětníků o sportovních klubech a oddílech a internetu.

2.2 Úkoly práce

- Zpracovat archivní fondy sportovních oddílů v Horažďovicích.
- Zpracovat dostupnou literaturu, kroniky, periodiku, rozhovory s pamětníky sportovních oddílů a klubů a internet.
- Na základě získaných údajů chronologicky zpracovat historii tělesné výchovy a sportu ve městě Horažďovice.

2.3 Předmět práce

Z časového hlediska jsem historii tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích zpracoval od roku 1869, kdy vznikla první tělovýchovná organizace Sokol až po současnost, tedy do roku 2016. Z hlediska obsahového je předmět práce zaměřen na historii tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích. Práce se z tohoto hlediska zabývá vznikem, vlastní činností organizací, řízením, sportovní a závodní činností, nejlepšími výsledky sportovců a dalšími různými sportovními činnostmi. Do tohoto předmětu nepatří školní tělesná výchova. Z hlediska územního je bakalářské práce vymezena současným katastrem Horažďovic.

2.4 Metody práce

V této bakalářské práci byly použity klasické historické metody, které nám umožňují vyhledávat a porovnávat údaje o faktech v minulých letech. Materiály potřebné k vytvoření této bakalářské práce jsem získal rozбором archivních fondů, dostupné literatury, tištěných pramenů, periodik, výpověďmi pamětníků sportovních klubů a oddílů a internetu. Při psaní práce byla použita především metoda přímá, tedy práce je popisem minulosti na základě studia pramenů. Dále byla použita metoda progresivní, která sleduje události v jejich časovém sledu. Obrázky byly vloženy do textu, pod obrázkem byly vytvořeny jejich popisky a byl uveden přesný zdroj.

2.5 Rozbor pramenů

Mnoho informací jsem získal rozebráním písemných pramenů, tedy analýzou sekundární, informacemi odvozenými z historických pramenů a doplněné primární analýzou. Ta popisuje vzniklé procesy historických vývojů, činnost lidí a to, co se zachovalo. Mým prvotním zdrojem pro získávání poznatků a relevantních pramenů o historii tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích byl okresní archiv v Klatovech a okresní archiv ve Strakoniciích. Oba archivy mi poskytly spoustu užitečných informací a materiálů, které jsem použil ve své práci, avšak bylo jasné, že budu muset pátrat po informacích i jinde.

Na doporučení klatovského archivu jsem kontaktoval městskou knihovnu Horažďovice. V databázi Národní knihovny jsem vyhledal, že je zde uložen památník Sokola Horažďovice, který byl napsaný k otevření sokolovny v roce 1936 tehdejším archivářem jednoty J. Drnkem. Jednalo se o první pokus celkového zachycení dosavadních dějin. Tato publikace obsahuje celou řadu konkrétních údajů a podrobností, které popisují nejen vznik Sokola, ale i tělovýchovné jednoty Orel a DTJ. Knihovna byla opravdu velkým zdrojem pro mou práci. Našel jsem zde i knihy, ze kterých jsem mohl zpracovat historii města Horažďovice. Nejvíce informací jsem čerpal z knihy „Horažďovice – proměny města 1292 – 1992.“ Kniha podává přehled o historii a současnosti města, o jeho hospodářském, sociálním, politickém a kulturním vývoji. Dále mi byla poskytnuta informace, že knihovna má na svých stránkách přístup k některým dokumentům, které jsou v digitální podobě. Nejvíce jsem využil měsíčníku „Horažďovický obzor“, který vychází od roku 1921, a knihovna ho poskytuje v digitální podobě do roku 1936. Zbylé roky mi byly poskytnuty Městským úřadem v Horažďovicích.

Mé další kroky vedly do muzea, kde jsem si domluvil badatelskou hodinu. Byly mi poskytnuty veškeré podklady o horažďovickém sportu, které zde byly uloženy. Nejdůležitější materiál, který jsem zde získal, byl sborník 100 let tělovýchovy v Horažďovicích. Jsou zde zachyceny dějiny sportu od jeho vzniku až po rok 1969. Jedná se o velice obsáhlý sborník, který mi poskytl mnoho užitečných informací o oddílech vznikajících v Horažďovicích. Společně s památníkem Sokola Horažďovice se jedná o doposud nejúplnější zpracování historie zdejší tělovýchovy. Obě tyto publikace jsou napsané či sestavené dlouholetými funkcionáři jednoty. Proto přinášejí nejdůležitější údaje a informace i pro mou práci. Jedná se o hodnotný podklad, který zachycuje dějiny horažďovického sportu.

Při snaze získat co nejvíce informací jsem kontaktoval každý oddíl nebo místní

pamětníky. Nejvíce podkladů mi bylo poskytnuto fotbalovým oddílem a nebylo se čemu divit. V očích horažďovických obyvatel se vždy jednalo o sport číslo jedna. I přesto, že v roce 2002 povodeň vyplavila zázemí fotbalového stadionu, mnoho fotografií či zápisů ze schůze bylo dochováno.

3 Stručná historie města Horažďovice

Město Horažďovice s nadmořskou výškou 427 m je třetí největší město okresu Klatovy, ležící v západních Čechách.¹ Horažďovice patřily k nejvýznamnějším poddanským městům jihozápadních Čech a je jedním z historicky nejzajímavějších měst svého druhu v Čechách. Jednak svým mimořádným postavením v rámci poddanských měst regionu, jednak množstvím dochovaných pramenů i ke starším dějinám města, včetně jejich středověké etapy.²

Rozkládá se mezi městy Strakonice a Klatovy na levém břehu zlatonosné řeky Otavy. K nejzachovalejším částem města patří samotné centrum města, které je dodnes označováno jako městská památková zóna. V Horažďovicích žije přes 5 tisíc obyvatel s průměrným věkem 43 let.³ K Horažďovicím jsou připojené obce Babín, Boubín, Hejná, Kejnice, Komušín, Lhota Horažďovická, Svaté Pole, Třebomyslice, Veřechov.

Historie města Horažďovice je spojena s dějinami staroslavné Práchně. K hoře nad Otavou se vážou nejrůznější legendy a pověsti, např. O Bílé paní, O propadlém zvonu nebo O zlaté sově.⁴ Podle archeologických nálezů vzniklo na Práchni hradiště již v 10. století, kde se slovanští obyvatelé bránili neustálým útokům západních nepřátel.⁵ Asi po dvou stoletích se kamenný hrad stal správním centrem Prácheňského kraje, kam v 13. století patřilo dnešní Horažďovicko, Strakonicko, Sušicko, Vimpersko a Kašperskohorsko. Z roku 1251 pochází i první historická zmínka o městě. Dnes na Práchni můžeme vidět pouze zbytky zřícenin z dřív mohutného kamenného hradu a Prácheňský kostelík se hřbitovem pocházející ze 13. století, kde se v současnosti stále ještě pohřbívá.⁶

Výhodná poloha při řece Otavě na cestě z Prahy do Bavor způsobila vznik tržové osady, kterou v roce 1292 povýšil král Václav II. na město.⁷

Za vlády rodu Bavorů ze Strakonic město dosáhlo velkého rozkvětu. Ti dali opevnit město a nechali postavit tvrz, ze které je nyní barokní zámek, kde se trvale od roku 1945 nachází městské muzeum.

I husitské revoluční hnutí se dotklo Horažďovic. Lid podporoval Jana Žižku i přesto, že ve městě žili maltézští kněží. V roce 1404 vymřel rod Bavorů a Horažďovice získal

¹Historie města, [online]. [cit. 2016 – 11 – 02] Dostupné z <http://www.sumavanet.cz/horazdovice/zaklad.asp>.

² Němec, K. (1936). *Dějiny města Horažďovic* Horažďovice: Okrašlovací spolek v Horažďovicích, s. 49.

³Historie města, [online]. [cit. 2016 – 13 – 12] Dostupné z <http://www.sumavanet.cz/horazdovice/zaklad.asp>.

⁴ Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 170 – 181.

⁵ Tamtéž s. 11.

⁶ Němec, K. (1936). *Dějiny města Horažďovic* Horažďovice: Okrašlovací spolek v Horažďovicích, s. 87 – 95. Historie města, [online]. [cit. 2016 – 11 – 02] Dostupné z <http://webmuzeum.sumava.cz/retour-1996/mesta/horazdovice/historie.htm>.

mocný jihočeský rod pánů z Hradce.⁸

Významným rokem byl pro město rok 1479, kdy se stal novým držitelem města nejvyšší sudí Království českého Půta Švihovský z Rýzmburka. Ten měl velkou zásluhu na rozvoji správních sídel v okolí, např. Rabí, Švihov a Velhartice.⁹

Největší zkázou pro Horažďovice znamenala třicetiletá válka, kdy město zničily dva požáry a dvakrát ho vydrancovali švédští vojáci.

Rod Rummerskirchu zde v 19. století založil umělý chov perlorodek, díky tomu se dnes Horažďovicím přezdívá „Perla Otavy“. V roce 1809 a 1818 byl při výlovu přítomen i císař František I.¹⁰

První světová válka se ve městě projevila hlavně v nárůstu počtu nezaměstnaných. To způsobilo bídu, která byla den ode dne větší. 28. 10. 1918 začaly oslavy samostatnosti, které byly započaty průvodem před hotelem Modrá hvězda. Na frontách bylo zabito 27 vojáků z Horažďovic.¹¹

Za 2. světové války byl nacisty rozpuštěn Sokol. V listopadu 1942 začal odsun židovského obyvatelstva Horažďovic do Klatov a odtud do koncentračních táborů. V koncentračních táborech bylo umučeno 96 židů. Domů se jich vrátilo pouze sedm. Během války bylo několikrát bombardováno vlakové nádraží v Horažďovicích předměstí, jednou dokonce nádraží ve městě. Dne 6. května 1945 přijela americká armáda, která ukončila fašistickou okupaci města a západních Čech.¹²

Po druhé světové válce byl sepsán a rozdělen majetek knížete Kinského. Městu připadl zámek s pivovarem, anglický park Ostrov, Panská zahrada a Lipky obci Zářečí. Mezi roky 1949 a 1960 byly Horažďovice městem okresním, později připadly okresu Klatovy. V Horažďovicích vznikl pěvecký spolek Prácheň, jeden z nejstarších spolků, který se velkou měrou zasloužil o rozvoj kulturního života ve městě.¹³

Závod Sport se po druhé světové válce zaměřil na výrobu zemědělských potřeb a ručních vozíků. Pro II. celostátní spartakiádu závod vyrobil 8 000 lehátek, poté vyráběl hokejové hole a saně. Dnes se hokejové hole vyvážejí do Kanady, Švédska, Finska, Holandska, Rakouska a dalších zemí.

Oblast kolem Horažďovic má dlouholetou vápenickou tradici. Potřebnou těžbu vápence zajišťuje rozsáhlý lom v Hejně.

⁸Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 25.

⁹ Historie města, [online]. [cit. 2016 – 17 – 02] získáno z <http://www.sumavanet.cz/horazdovice>.

¹⁰Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 196.

¹¹ Tamtéž s. 71.

¹² Tamtéž s. 86 – 92.

¹³ Tamtéž s. 93 – 100.

Dřevozpracující družstvo Tvar sídlí v Klatovech, provoz je ale uskutečňován v Horažďovicích. Družstvo vyrobilo interiéry kulturního domu, kina, hotelu Zlatý jelen a některých obchodů. Závod Tvar každoročně splňuje stanovené úkoly, přispívá k tomu i hmotná zainteresovanost a přímá účast členů družstva na jeho řízení.¹⁴

¹⁴Tamtéž s. 100 – 109.

4 Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích v letech 1890 – 1945

4.1 Tělovýchovná organizace Sokol

4.1.1 Období vzniku a činnost Sokola v Horažďovicích do roku 1878

Vznik tělovýchovné jednoty v Horažďovicích úzce souvisel s celou řadou společenských i politických podmínek, které postupně působily ve druhé polovině minulého století a je nutno ho také v tomto kontextu chápat. Na druhé straně je ovšem již při letném pohledu na počátky zdejší tělovýchovy zřetelně vidět, že tím nejpodstatnějším momentem pro založení tělovýchovné organizace bylo nadšení a činorodá aktivita místních obyvatel. Jedině při takto komplexním pohledu je možno správně chápat skutečný význam vzniku jednoty a úlohu, kterou zde tělovýchova sehrávala po celou dobu své existence. Tato role tělovýchovy byla pochopitelně v různých obdobích historie částečně odlišná, ale celkově lze říci, že tělovýchovná jednota vždy významně ovlivňovala zdejší veřejný život.¹⁵

Již v roce 1868 si někteří mladí nadšenci opatřili za vlastní prostředky hrazdu, bradla stojany, můstek a slaměnky a horlivě cvičili v sále na Nové hospodě. Mezi mladíky patřili, právník F. Budecius, stavitel A. Čech, soudní zapisovatel E. Laida, S. Mayer, lesní adjunkt R. Ruthner, Městský tajemník F. Schrabal, učitelé P. Jakeš a V. Míchal. Na den 27. května roku 1869 svolali nadějnou zdejší omladinu, vypracovali stanovy, jež byly v nové schůzi dne 17. června čteny a schváleny a pak podány k úřednímu potvrzení. Dne 1. srpna 1896 se konala valná hromada za přítomnosti 32 členů. Starostou byl zvolen S. Mayer, náměstkem V. Míchal, náčelníkem M. Mayer, později organizátor dobrovolného hasičstva a jeho dlouholetý vůdce, členy výboru byli P. Jakeš, C. Šimr, F. Schrabal, J. Majer, J. Jarosil. Spolková místnost byla na Nové hospodě.¹⁶

Hned v prvním roce se rozběhli do plné činnosti. Pravidelně se cvičilo, zapojují se i školní děti a zúčastňují se Husových oslav v Husinci. Pořádají se výlety, ples, pořizují si spolkový prapor. Počet členů se více než zdvojnásobil, vzrostl na 80 osob. Velké bylo nadšení tehdejších členů při slavnosti odevzdání praporu, která byla spojena s prvním výletem na hrad Rabí. Prapor byl ozdoben stuhami ve slovanských barvách a s nápisem: Rovnost, bratrství, volnost. Starosta Sokola připomněl před přísahou členstva, že prapor je odznakem síly

¹⁵Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 6.

¹⁶Drnek, J. (1936). *Památník Sokola Horažďovice: k otevření Sokolovny Horažďovice*: Horažďovice: Tělocvičná jednota Sokol, s. 10.

a sjednocení, a ač neposvěcený knězem, je posvěcený ideou, rovnosti bratrství a volnosti.¹⁷

Druhý rok začal valnou hromadou dne 24. července 1870. Místo odstoupivších činovníků náčelníka M. Mayera a jednatele Jakeše byli zvoleni V. Michal a A. Wunsch a pokladníkem byl zvolen J. Hora. Výborových schůzí bylo v tomto roce 11, členů 77. Z činnosti bylo nejvýznamnější první veřejné cvičení, uspořádané dne 18. září 1870 na Loretě. K vidění bylo cvičení na koni, hrazdě, bradlech, skok a prostocvik. Cvičení se zúčastnili i členové Sokola ze Strakonic. Horažďovické členy k tomuto prvnímu veřejnému cvičení připravoval B. Lacina, cvičitel plzeňského Sokola, který na cvičení do Horažďovic dojížděl. Dne 22. září 1871 jelo 22 členů horažďovického Sokola do Sušice na slavnost svěcení praporu zpěváckého spolku. Cvičení ovšem ochabovalo, valná hromada se nesvolávala, činnost ustávala.¹⁸ Několik dalších let bylo už jen formálním přežíváním tělovýchovné jednoty. Faktickým koncem jednoty bylo rozhodnutí valné hromady dne 31. března 1878 změnit stanovy a proměnit Sokol v jednotu tělocvičně – hasičskou.

Hledáme-li příčiny tohoto v podstatě brzkého zániku TJ Sokol v Horažďovicích, je nutno kromě konkrétních horažďovických podmínek opět zvažovat i tehdejší situaci v celém českém sokolském hnutí. Již v prvním roce činnosti se urodila myšlenka, jež byla zárodkem pozdějšího zániku našeho Sokola. Po euforii šedesátých let nastal v 70. letech všeobecný úpadek v činnosti Sokola, jehož vnitřní příčinou, kromě řady vnějších faktorů, bylo i ne zcela přesné pochopení Tyršových myšlenek. Řadě vlastenců se sokolský program začal zdát příliš nekonkrétní a východisko viděli v užitečné práci hasičské. Proto také řada jednot měnila své stanovy a názvy a stávala se hasičskými organizacemi. Tímto vývojem prošla i jednotka v Horažďovicích. Byli to opět bratři Mayerovi, kteří podobně jako při založení Sokola byli i při jeho proměně a významně se podíleli na rozvoji hasičského sboru.

Tělocvično – hasičská jednotka v Horažďovicích se v průběhu let stávala stále více takovým sborem. Myšlenky na sport už nebyly dostatečně živé a přestala být pocítována i potřeba hlásit se k tělesné výchově a sportu alespoň názvem. Proto bylo v roce 1893 rozhodnuto, již „nevyhovující“ označení změnit na Sbor dobrovolných hasičů. Tento název pak vyjadřoval skutečný stav. To už byla ovšem doba, kdy je situace v sokolském hnutí proti sedmdesátým letům odlišná a kdy se přibližoval okamžik nového založení horažďovického Sokola.¹⁹

¹⁷Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednotka Sport, s. 5.

¹⁸Drnek, J. (1936). *Památník Sokola Horažďovice: k otevření Sokolovny Horažďovice*: Horažďovice: Tělocvičná jednotka Sokol, s. 13.

¹⁹Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 9.

4.1.2 Obnovení Sokola v Horažďovicích a jeho činnost během první světové války

Počátkem let devadesátých se opět probouzí dřímající národní a pokrokový duch a to převážně mezi studenty a mladými dělníky. Studenti přinášejí národní vzplanutí z Prahy, zvláště po úspěchu druhého všesokolského sletu roku 1891 v Praze při příležitosti jubilejní výstavy. Horažďovičtí vysokoškolští studenti J. Hajský, B. Pečánka, O. Wunsch, A. Tichý, H. Melan a Zich svolali s občany města A. Matznerem, Š. K. Vydrou, V. Augustou a JUDr. J. Melanem v dubnu 1894 schůzku, která se odehrála na Modré. Zvolili dočasný výbor s předsedou JUDr. J. Melanem. Dále připravovali a dali schválit stanovy a na valné hromadě 5. srpna 1894 byla za účasti 53 osob znovu založena TJ Sokol. Starostou byl zvolen C. Šimr, náměstkem J. Roučka, náčelníkem K. Čapek, jednatelem A. Heidler, správcem domu A. Matzner, archivářem Š. K. Vydra, knihovníkem V. Hendrych.²⁰

Za tělocvičnu byl získán od hostinského A. Pachmana opět sál na Nové hospodě. Již v srpnu se začalo čile cvičit. Do konce roku byla docházka do cvičení průměrná. Dne 23. září roku 1894 se na Ostrově konaly slavnosti Sokola, byly zúčastněny jednoty Sušice, Strakonice, Vodňany, Plzně, Nepomuku a Volyně. O významu Sokola promluvil Dr. Jindřich Štemberka ze Sušice.²¹

Stále důležitější složkou sokolského systému výchovy jedince se stávala vzdělávací činnost, která byla na prvním valném sjezdu Sokola na podzim 1895 systematicky zavedena do sokolské práce. Proto byly přednášky a jiné formy vzdělávání širších vrstev obyvatelstva velmi významnou součástí činnosti horažďovických Sokolů ve druhé polovině devadesátých let. Každý rok bylo pořádáno několik vzdělávacích večerů, kde se přednášelo na nejrůznější témata, ať už se konkrétně týkala sokolských myšlenek, nebo se zabývala pokrokovými tradicemi našich národních dějin. Koncem roku 1899 vystřídal ve funkci starosty Sokola C. Šimra jeho dosavadní náměstek J. Roučka, povoláním koželuh, který potom stál v čele jednoty až do roku 1916. Pod vedením nového starosty se horažďovičtí Sokoli účastnili IV. všesokolského sletu v roce 1901. Byl to první slet, na kterém byly mezi cvičícími i ženy. Výprava z Horažďovic byla ovšem výhradně mužská, jako ostatně v té době celá horažďovická jednota.²²

²⁰Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 6.

²¹Drnek, J. (1936). *Památník Sokola Horažďovice: k otevření Sokolovny Horažďovice*: Horažďovice: Tělocvičná jednota Sokol, s. 16.

²²Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 9.

Obrázek 1. Horažďovičtí účastníci IV. všesokolského sletu v roce 1901. Z osobního archivu Pavla Mandáka.

Horažďovická jednota příslušela v rámci Sokola do Jeronýmovy župy. V červenci roku 1902 se v Horažďovicích uskutečnil III. slet Jeronýmovy župy. Místem sletu byl Ostrov, celá akce probíhala pod záštitou městské rady a byla to velká událost pro celé město. V slavnostním průvodu šlo kolem dvou stovek Sokolů a předvádělo své cvičební umění. Podobně jako na všesokolském sletu cvičily i zde ženy a snad to byl jeden z důvodů vzniku ženského odboru také ve zdejší jednotě. Mezi těmito prvními ženami bylo možno vidět jména J. Melanová, A. Roučková, H. Naxerová, což je důkazem toho, že účast na sokolské práci se často stávala vskutku rodinnou záležitostí.

První léta našeho století byly pro horažďovické Sokoly velmi úspěšná. Bohatý cvičební program byl nadále doplňován kulturně – vzdělávacími akcemi. Rok 1904 byl pro horažďovickou jednotu jubilejní. Jako připomínku prvního desetiletí obnovení Sokola bylo na Ostrově uspořádáno okrskové cvičení. Výsledky své práce mohli členové jednoty ukázat na V. sletu v roce 1907 v Praze. Z Horažďovic se sletu účastnila početná delegace, která

obsahovala 42 cvičenců a poprvé se účastnily i ženy, kterých bylo 17. O dva roky později bylo důstojně oslaveno 15. výročí obnovení jednoty veřejným cvičením na Ostrově za účasti hostů z Klatov, Plzně, Nepomuku, Blovic a Sušice, ale vyvrcholením dlouhodobé práce byla reprezentace Horažďovic na všesokolských sletech v Praze. Horažďovická delegace se účastnila i posledního předválečného sletu v roce 1912. V následujícím roce se působnost zdejšího Sokola opět rozšířila. Byla zahájena první pravidelná cvičení žáků, kteří poprvé veřejně vystoupili již v červenci téhož roku při cvičení na Ostrově.²³

Obrázek 2. Členové horažďovického sokola v roce 1910. Z osobního archivu Pavla Mandáka.

Osudný rok 1914 měl být pro Sokol rokem jubilejním, dovršilo se v něm 20 let působení. Proto také doba do počátku války plynula ve znamení příprav k této oslavě. Valná hromada se konala 18. ledna za účasti 45 bratří a sester. Starostou, jeho náměstkem a náčelníkem byli opět zvoleni Roučka, Matzner a Vrána. Válka činnost jednoty na čas úplně ochromila, ovšem zásluhou některých zbylých bratří a sester se brzo Sokol vzchopil opět k práci. Již 10. listopadu 1914 se schází výbor a zahajuje činnost. Následující rok reakce zesilují, vše české a sokolské je potlačováno. Byly zakázány veřejné oslavy a byl vydán zákaz

²³Tamtéž s. 12 – 13.

nosit sokolský kroj. Až rok 1917 byl ve znamení přelomu k jasnějším výhledům do budoucna. Neohrožené prohlášení českých spisovatelů a poté i českých poslanců při otevření vídeňského parlamentu zapůsobilo nadějně, povzbuzovalo a sílilo. Na valné hromadě byl v čelo jednoty postaven nejstarší K. Miška, který jako státní pensista na sebe vzal všechnu tíhu zodpovědnosti.²⁴

Nastal rok 1918, rok osvobození. Již od počátku je možno pozorovat praktické oživení v řadách horažďovické TJ. Byly to však okamžiky, kdy právě sportovní aktivita musela jít stranou a do popředí zájmu Sokolů se dostávají úkoly jiné. Podobně jako v jiných městech naší vlasti vytvářejí Sokoli národní stráž, aby v říjnových a listopadových dnech pomáhali zajišťovat klid a pořádek. Ve spolupráci s horažďovickým výborem vytvářeli pod vedením J. Vrány hlídky na ochranu pořádku ve městě a drželi stráž na obou nádražích. Ve dvoučlenné hlídce se postupně střídalo 42 mužů. Válka výrazně zmenšila řady horažďovických Sokolů. Postupně se však počet členů jednoty zvyšoval.²⁵

4.1.3 Činnost Sokola v Horažďovicích v letech 1918 – 1941

Po skončení války začal počet členů narůstat. Na začátku dvacátých let vzrostl počet členů jednoty na trojnásobek počtu členů před první světovou válkou a sokolská myšlenka pronikala i na venkov. Horažďovická jednota měla tři pobočky. První pobočka byla založena v nedaleké vesnici Malý Bor, následovaly pobočky v Rabí a ve Střelských Hošticích. Přibýlo zájezdů na různá cvičení, slety a slavnosti, přibýly schůze okrskové a župní, pořádaly se zahradní koncerty, zábavné večery.²⁶ Při nové úpravě hranic župy Šumavské byla horažďovická jednota přeložena ze svazku župy Jeronýmovy do župy Šumavské. Do župního výboru byl zvolen B. Pešek. Horažďovickému Sokolu se dařilo i po stránce finanční. Sokol měl mnoho veřejných cvičení, divadelních představení a to přinášelo určitý zisk, který byl většinou převeden do stavebního fondu jednoty.

Na konci dvacátých let postihla Sokol bolestná ztráta úmrtím starosty PhDr. M. O. Příbramského. Zemřel náhle dne 29. ledna v den, kdy měl předsedat odpolední výroční valné hromadě, v mužném věku 47 let.²⁷ PhDr. M. O. Příbramský byl narozen 30. května 1881 v Uherském Ostrohu. Byl absolventem Gymnázia v Uherském Hradišti. Za svůj život působil v mnoha městech u nás. Všude byl vítán jako milý společník, ochotný

²⁴Drnek, J. (1936). *Památník Sokola Horažďovice: k otevření Sokolovny Horažďovice*: Horažďovice: Tělocvičná jednota Sokol, s. 22 – 26.

²⁵Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 15.

²⁶Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport s. 7.

²⁷Drnek, J. (1936). *Památník Sokola Horažďovice: k otevření Sokolovny Horažďovice*: Horažďovice Tělocvičná jednota Sokol s. 32.

spolupracovník, zkrátka jako dobrý člověk. Jeho působení v Horažďovicích bylo započato v květnu roku 1909. Působil v pěveckém spolku Prácheň, v jednotě divadelních ochotníků, v hudebním orchestru, ve spolku pro zachování historických památek a v neposlední řadě jako obětavý pokladník na hradu Rabí. Členem Sokola byl od svého příchodu do Horažďovic. V roce 1913 se stal členem sportovního výboru a poslední léta svého života působil jako starosta jednoty.²⁸

Obrázek 3. Snímek horažďovických účastníků na VII. všesokolském sletu v roce 1926. Osobní archiv Pavla Mandáka.

Počty účastníků sokolských akcí z Horažďovic začátkem třicátých let svědčí o tom, že po vývoji v předcházejícím desetiletí od poválečného nadšení k pozdějšímu upadání aktivity se nyní podařilo po několik let udržovat bez větších výkyvů činnost členů jednoty na dobré úrovni. Na župním sletu v Klatovech v roce 1930 cvičilo 59 Sokolů z Horažďovic. Na veřejném cvičení dne 21. července téhož roku se představilo 18 mužů, 13 žen, 13 dorostenců, 16 dorostenek, ale dokonce 40 žáků a 56 žákyň. Potěšitelná byla stále se lepšící práce jednoty s mládeží, která v této době tvořila rozhodně největší počet pravidelně cvičících. Na přelomu června a července roku 1932 se konal v Praze IX. všesokolský slet, takže sokolská práce v Horažďovicích se soustřeďovala především na tuto, pro Sokoly vždy důležitou událost. Další významnou akcí byla slavnost k 100. výročí narození Dr. Miroslava Tyrše, jejíž průběh také nepřímo dokazuje, jakou měla sokolská jednota v meziválečném období společenskou prestiž.

²⁸Horažďovický obzor, roč. VI. 1928, č. 1.

Blížilo se čtyřicet let nepřetržitého trvání jednoty a situace uvnitř horažďovického Sokola byla velmi příznivá. Proto také bylo možno přistoupit k dlouho požadovanému a především potřebnému kroku, totiž k budování vlastní víceúčelové tělocvičny.²⁹

Ve třicátých letech došlo k velké slávě pro místní Sokol. Cíl byl vždy jasný, mít svou tělocvičnu s přilehlým cvičišťem, vyhovující všem základním tělovýchovným požadavkům. Cesta to byla dlouhá, svízelná, avšak po 40 letech se horažďovický Sokol dočkal.

Slavnostní otevření tělocvičny bylo největší a nejvýznamnější oslavou práce zdejších Sokolů. Událost se stala záležitostí celého města. Archiv obsahuje celou řadu blahopřání od nejrůznějších sokolských jednot, ale i dalších spolků z celých Čech. Nebyla to však jen písemná přání. Na samotnou slavnost se sjeli členové Sokola a jeho příznivci ze širokého okolí. Největší pozornost na sebe poutalo exhibiční cvičení olympijského vítěze A. Hudce, člena sokola, který především udivoval diváky svým mistrovstvím na kruzích a bradlech.³⁰

Obrázek 4. Fotografie Sokolovny v Horažďovicích z roku 1936. Z osobního archivu Josefa Chalupného.

Po obsazení republiky 15. března 1939 začaly pro sokolské hnutí znovu těžké časy. Sokol prožíval nejtěžší období své existence. Bylo to pochopitelné, vždyť sepětí Sokola s první republikou, jeho demokratické ideály a tradiční zdůrazňování slovanské vzájemnosti bylo v protikladu k cílům německých okupantů. Logickým důsledkem sokolské výchovy bylo

²⁹Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 19 – 21.

³⁰Tamtéž s. 23.

i to, že řada jeho členů působila v domácím odboji i v zahraničních armádách. Nacistická perzekuce postihla Sokol plnou silou. Bylo zatčeno přes dvanáct tisíc členů Sokola, řada z nich byla popravena. Všechny tyto skutečnosti vedly pochopitelně k přerušení tělovýchovné i kulturní činnosti zakázané organizace. V roce 1940 se prakticky celou zimu až do konce března nemohlo v sokolovně cvičit, protože bylo mimořádně chladné počasí a na vytápění místností nebyl dostatek uhlí.

Následující rok začal volbou nového starosty. Do této funkce byl 29. ledna 1941 zvolen J. Vrána. Velký úder proti horažďovické jednotě začal na jaře téhož roku. Dne 13. dubna 1941 byly u funkcionářů jednoty provedeny domovní prohlídky a byl odebrán veškerý majetek Sokola. Mezitím přišel také výměr okresního úřadu ve Strakonici, kterým byla činnost jednoty zastavena. Daleko horší než ztráty majetku a možnosti cvičení bylo, že sokolovna byla zabavena a používána jako skladiště zbraní. Tyto události zcela zlikvidovaly zdejší Sokol.³¹

Obrázek 5. Fotografie ze zasedání výboru Sokola v Horažďovicích v roce 1936. Z osobního archivu Josefa Chalupného.

³¹Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 24.

4.2 Dělnická tělovýchovná jednota v Horažďovicích

Dělnická tělovýchovná jednota byla v Horažďovicích založena v roce 1920 a jejími zakladateli a prvními činovníky byli učitel Josef Drnek, učitel Špala a fotograf K. Jiříček. Hned prvním rokem se nacvičovalo na první dělnickou olympiádu. I když byly skromné poměry, cvičilo se s nadšením, takže v roce 1921 se skutečně početná výprava zúčastnila první olympiády v Praze. Týden před hlavním vystoupením tam jeli žáci a žáčky, potom dospělí. Ženy měly kroje, které si samy šily, jen málo věcí se objednávalo. Vystoupení v Praze DTJ posílilo a činnost byla velmi dobrá.

Cvičilo se v tělocvičně tehdejší měšťanské školy v přízemí, později v místnosti zemědělského odborného učiliště. Práce v DTJ se zúčastňovali i zaměstnanci horažďovického konzumu. Mezi pozdější platné činovníky patřil i zdejší zubní technik J. V. Taufner. Činnost DTJ byla bohatá, stále se něco nacvičovalo a s nacvičenými skladbami se jezdilo do okolních vesnic. Jezdilo se na žebříňácích a do vzdálenějších míst jako byly Strakonice, České Budějovice, Plzeň se jezdilo vlakem.

Cvičení DTJ doplňovaly i jiné kulturní a zábavné akce, hodně se hrávalo divadlo. Pořádány byly také plesy v hotelu Zlatý jelen a na Modré. Veřejná cvičení se konala na Ostrově, ojediněle také na Lipkách. Z výnosů podniků se nakupovalo nářadí. Lidé měli mezi sebou velmi dobrý vztah, ti, kteří pracovali a vydělávali, zaplatili cestovné i za děti.

V roce 1928 se konalo za účasti jednot z okolí veřejné cvičení na cvičišti u nádraží. Při zahájení promluvil o úloze jednot tajemník Josef Pešek z Plzně. Cvičební program byl pestrý a účast diváků dobrá.³² V roce 1930 měla DTJ desetileté jubileum, které oslavila dne 17. srpna cvičením. Dopoledne byl na náměstí tábor lidu, na němž mluvil poslanec Rudolf Jaroš o počátcích a vývoji sociálně demokratické strany. Odpoledne se konal průvod na Lipky, kde se konalo veřejné cvičení. K vidění byly cviky na bradlech, hrazdě a prostrná. Cvičení doprovázela legionářská kapela ze Strakonic. Jedinou kaňkou bylo počasí, které této významné události nepřálo.³³

O dva roky později bylo zvoleno nové vedení. Starostou se stal J. F. Taufner, jednatelem V. Hodek, pokladníkem V. Bečvář, náčelníkem V. Měchura.

Ve druhé světové válce nastala doba temna pro DTJ v Horažďovicích. Docházelo

³²Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 11.

³³Němec, K. (1940). *Kronika města Horažďovice II*; Horažďovice: Městský výbor, s. 68.

k zatýkání funkcionářů, zákazu činnosti, rozpuštění a zabrání majetku. Po osvobození se někde DTJ opět obnovují. Jejich samostatná činnost netrvala dlouho. V roce 1949 dochází ke sloučení všech složek tělovýchovy.³⁴

4.3 Fotbal

Začátky kopané byly v Horažďovicích velmi těžké, jako začátky bývají. Fotbal se začal v Horažďovicích pravidelně hrát od roku 1919 v souvislosti s aktivitou místního studentského kroužku Hollar. Oficiální začátky jsou spjaty s ustanovením Sportovního klubu.³⁵ První valná hromada se konala v hostinci U Rykrů 24. srpna 1920, kde se sešlo 32 zájemců. Po dlouhých hodinách diskuzí došlo k založení SK Horažďovice. Začalo se trénovat na Tržišti. Byly připraveny stanovy, sháněly se finance. Členové hráli svůj první zápas v horním cípu Ostrova pod Práchní. Hrál se v neděli 28. března 1921 s týmem SK Strakonice a prohráli 0:3. V brance byl L. Měřička, v obraně Topičovský a Levý, v záloze Laně, Halml, Chaluš, v útoku hráli Kandr, Adler, Strnad, Viktor, a Josef Frantl. Rezerva sehrála 10. dubna zápas v Malém Boru. V její sestavě se objevili hráči Petřík, Stulík, Raška, Barborka, Karel Doubek, V. Kulda, Rykr, Klas, Křižan, Tlapa.³⁶

Díky laskavosti p. Kumpery, úředníka velkostatku, získal SK místo pro hřiště na Lipkách. Hřiště bylo sice malé, ale mohlo se hrát. První zápas na Lipkách byl sehrán dne 21. května 1921 s SK Sušice, zápas prohráli domácí hráči 0:2. V prvním venkovním zápase horažďovičtí zavítali na hřiště Protivína. Ve hře byly vidět nedostatky, ale našim fotbalistům se nedala upřít snaha a zapálení pro hru. Hra se postupně zlepšovala a velký podíl na tom měl p. Karouška. Tento výtečný hráč se po příchodu do klubu ujal výcviku a výsledky se zlepšily téměř ihned. V prvním zápase se povedlo porazit Slovan České Budějovice a společně se Šaškem zařídil všechny branky. Podařilo se zvítězit 10:0 a bylo jasné, že horažďovický fotbal půjde výsledkově i herně nahoru.

³⁴Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 11.

³⁵Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 32.

³⁶Převzato z kroniky fotbalového oddílu FK Horažďovice.

Obrázek 6. Dochované fotografie fotbalistů Horažďovic z let 1921 – 1928. Z osobního archivu Miroslava Lávičky.

SK byl zařazen do jihočeské fotbalové župy, ale hrály se pouze přátelské zápasy, především s okolními vesnicemi. Po roce 1921 přibývali hráči a hra se stále zdokonalovala. Zájem o fotbal stoupal i u mladších kategorií, nic tedy nebránilo k založení žákovského družstva. Zájem byl i ze strany diváků, kteří se rádi chodili dívat a podporovat své svěřence. Problém byl s vybíráním vstupného, neboť hřiště nebylo oploceno. Za brankami nebyla síť a hráči museli platit náhradu za pošlapání louky za brankou. Fotbalisté neměli ani šatnu, převlékali se v hostinci U Koblasů nebo u paní Šimové, která bydlela nedaleko od hřiště. Největší přísun peněz byl ze zábav a slavností, které se konaly v areálu fotbalového hřiště. Ovšem na vybudování vlastních šaten to nestačilo.³⁷

V roce 1930 Horažďovice oslavily desetileté trvání klubu výhrou nad Strakonice. Domácím hráčům se podařilo zvítězit nad kompletním mužstvem Strakonice 6 : 2, a to ještě sudí Zágora z Českých Budějovic odpustil hostům tři obdržené branky, které neuznal. Za Strakonice odehrál celé utkání ligový hráč Dušek z SK Náchod.³⁸ SK se účastnil různých turnajů. Především v blízkých městech jako byly Strakonice, Blatná, Volyně. Největší překážkou pro fungování

³⁷Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 21.

³⁸ Převzato z kroniky fotbalového oddílu FK Horažďovice.

klubu byly stále finance. Náklady se zvyšovaly hlavně na dopravu. Peníze nebyly, ale zdraví hráčů se nezanedbávalo.

Obrázek 7. Společná fotografie fotbalistů Horažďovic v sezóně 1929/1930. Z osobního archivu Miroslava Lávičky.

V roce 1932, byl zvolen za předsedu SK MUDr. František Holovský. SK se zúčastnil mistrovství II. třídy. V roce 1933 si mohli fotbalisté poprvé zahrát na zvětšeném hřišti. Soupeřem byl tým SK Šumavan Klatovy. Zvětšení hřiště umožnilo pořádat různé turnaje a poháry. SK pořádal turnaj o pohár venkova, kde se podařilo získat stříbrný pohár. Klubu se dařilo a povedlo se přejít přes kvalifikační turnaj a probojovat se do I. B. třídy Jihočeské župy.³⁹ V této třídě se horažďovický tým setkával s týmy z Tábora, Pelhřimova, Vodňan, Prachatic, Sušice a s dalšími týmy, které měly mnohem větší základnu fotbalistů. Fotbalisté sehráli v podzimní části devět zápasů se střídavou úspěšností. Druhá část sezóny byla slabší. Vliv na výsledky měl i odchod některých hráčů na vojnu nebo zranění klíčových hráčů. Rok poté byla I. B. třída rozdělena na dvě skupiny. SK Horažďovice byl zařazen do západní skupiny a v roce 1935 se podařilo dosáhnout na druhé místo tabulky.⁴⁰

V roce 1936 se diváci dočkali otevření nové tribuny, která pojala až 200 míst k sezení. Na oslavu otevření nové tribuny si klub přizval soupeře z Plzně a změřil síly s rezervou slavné Viktorie Plzeň. K vidění byl útočný fotbal s konečným výsledkem 3 : 6 ve prospěch hráčů z Plzně. V roce 1937 hřiště velmi utrpělo vlivem tání ledu. Z toho se oddíl těžko dostával,

³⁹Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 21.

⁴⁰ Tamtéž, s. 22.

následky byly viditelné i v další sezoně. Hra se nedařila a pokladna byla prázdná. Předsedu Dr. Blahoše vystřídal F. Škoda. Jediným světlým bodem byla exhibiční hra jedenáctky internacionálů se Štrýglem v brance, Podrazilem, Tožičkou a ostatními v útoku. Podařilo se vybrat nějaké peníze, které posloužily k posílení pokladny klubu. Poté přišla válka, doba nejistoty a okupace. Hrát se mohlo, ale chuť do hry nebyla. Navzdory všem okolnostem hráli horažďovičtí fotbalisté o postup do I. A. třídy. Postoupit se nakonec nepodařilo vlivem horšího skóre.

V roce 1940 přišla další pohroma pro fotbalové hřiště. Březnová povodeň zaplavila celé hřiště. Bohužel to nebyla v roce 1940 jediná povodeň. V červnu se vylila voda z koryta řeky znovu a následky byly mnohem horší. Voda se dostala nejen na hřiště, ale natekla i do nových kabin. V té době se hrála v Horažďovicích I. B. třída. V roce 1941 se horažďovický fotbal vrátil zpět do II. třídy. Oporou mužstva byl stále Antonín Skála, výborný Petřík odešel do Strakonic. V roce 1942 byly návštěvy slušné, ale všude byla cítit válka. Potěšitelný byl zájem žáků, kterých bylo čtyřicet. V roce 1943 bylo mužstvo oslabeno o několik hráčů, kteří byli nasazeni na práce do Německa. V následujícím roce muselo mužstvo nasadit všechny síly, aby nespadlo do III. třídy. Následky okupace postihly i SK. Dva dobří a dlouholetí hráči mužstva Karel Boublík a Ota Škoda byli popraveni.⁴¹

4.4 Šachy

V Horažďovicích se šachy hrály na počátku dvacátého století nejprve v soukromí. Později po způsobu velkých měst v kavárnách. Po první světové válce se utvořil v Horažďovicích klub Hollar, který sdružoval mladou inteligenci a mladé dělníky. V klubu se začal hrát šach ve větší míře, pořádaly se i šachové turnaje. Mezi první šachisty patřil student Kalouda, později právník ve Kdyni, který byl umučený na konci druhé světové války v koncentračním táboře. Dalším významným šachistou byl Karel Němec, učitel a pozdější ředitel školy a starosta Sokola.

V Hollaru se hrály po několik let divoké partie bez teoretických znalostí, ale když někteří jeho zakladatelé odešli z Horažďovic, klub zanikl. Jedním z vynikajících šachistů byl učitel Josef Drnek, který se věnoval především šachovému úlohářství. Žil v Horažďovicích od roku 1906. Šachové úlohy uveřejňoval v různých časopisech a dosáhly úctyhodné výše. Hrál s rozvahou, soustředěně a logicky myslel. Za první republiky byl velmi činný. V Horažďovicích

⁴¹Němec, K. (1940). *Kronika města Horažďovice II*. Horažďovice: Městský výbor, s. 28.

se nezajímal pouze o šachy, ale o celou tělovýchovu, především o Sokol.⁴²

4.5 Tenis

Před ustavující schůzí k založení tenisového oddílu byly rozeslány přihlášky všem členům Sokola a ostatním občanům města. Přihlásilo se 23 zájemců a právě oni jsou považováni za zakládající členy klubu a měli díky tomu drobné výhody. Zásadní otázkou při tvorbě klubu bylo, jestli vytvořit nový samostatný klub, nebo se připojit k TJ Sokol. Všemi hlasy byla přijata první varianta. Po odsouhlasení následovaly volby přípravného výběru. Předsedou oddílu byl zvolen Josef Valenta, místopředsedou Dr. Karel Pták a jednatelem Vilém Vlk. Správcem hřiště byl zvolen Antonín Chramosta.⁴³

Klub najal pozemek u zahrady tehdejšího Hospodářského družstva a stavitel A. Ouředník hřiště postavil ve velice krátké době. Již po necelých dvou měsících mohla být hra zahájena. První zápas na novém hřišti proběhl 1. května 1933. Šatny a úschovna náradí byly v dřevěném skladišti družstva.

Členové hráli pilně a scházeli se i mimo sezonu. V zimě například byly pořádány pravidelné večírky ve spolkové místnosti v zahradním sále hotelu Modrá hvězda, kde se hrál stolní tenis a poslouchala se gramofonová hudba.⁴⁴

Hráčský komfort zajišťovali dělník najatý na udržování hřiště a lajnování za měsíční plat 50 Kč a sběrači míčků, kterým se platilo výhradně tzv. lístky, z nichž každý měl hodnotu 10 haléřů a byl sběrači později proplacen. Bloky s lístky se kupovaly u předsedy nebo jeho zástupce. Jako sběrači pracovali od roku 1939 chovanci z dětského domova.

⁴²Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 31.

⁴³ Převzato z Kroniky tenisového oddílu TK Horažďovice.

⁴⁴Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 27.

Obrázek 8. Členové tenisového oddílu v letech 1933/1940. Z osobního archivu Jana Jehlíka.

V klubových stanovách najdeme několik zajímavostí. Například přijetí nového člena bylo vždy projednáváno výkonným výborem, který mohl zájemcovu přihlášku bez udání důvodu zamítnout. Pokud došlo na kurtu mezi hráči ke sporu, rozhodoval o něm výbor, který v této situaci zastával úlohu smířčího soudu. Bylo-li žádáno některým členem o vyřízení sporu, byl předseda povinen svolat do tří dnů výborovou schůzi a předvolat do ní žadatele i jím udaného odpůrce.⁴⁵

K prvnímu utkání s cizím družstvem došlo v srpnu 1940 s hráči Sušice. Počet členů mírně stoupal. V roce 1941 bylo v oddíle 15 mužů a 13 žen. Pro hráče byly stanoveny hrací dny, aby se všichni vystřídali. Ve válečných letech 1944 a 1945 se nehrálo.⁴⁶

4.6 Odbíjená

V kronikách TJ Sokol není o odbíjené do roku 1958 zmínky. Pouze je známo, že od roku 1927 až do roku 1933 se odbíjená hrála na různých místech. Nejčastěji se hrála na hřišti u Sokolovny, ale i na Lipkách či v Pouskovic zahradě nebo na Tržišti. Byla to zábava pro ukrácení dlouhé chvíle.

⁴⁵ Převzato z Kroniky tenisového oddílu TK Horažďovice.

⁴⁶ Sochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 28.

Nelze stanovit přesný datum, kdy se zájemci o odbíjenou zorganizovali, ale v roce 1933 bylo vytvořené tak dobré mužstvo mužů, že už se mohly pořádat přátelské zápasy a turnaje. Odbíjená byla na počátcích a přicházeli noví hráči. Zájem byl velký, muži mohli postavit až tři družstva. Horažďovický tým hrál v jihočeské soutěži a dokonce bojoval i o první ligu.⁴⁷

4.7 Stolní tenis

První zmínka o počátcích organizovaného stolního tenisu v Horažďovicích je z roku 1935. Při valné hromadě Sokola byl zvolen předsedou odboru stolního tenisu pan Havel. Stolní tenisté se hned v dubnu dobře uvedli. První pořádaný turnaj ve stolním tenise se odehrál na Modré. Zúčastnili se ho i hosté z Plzně, Sušice, Klatov, Strakonice a jiných přilehlých měst. Horažďovice obsadily třetí místo.

Dobré umístění v prvním turnaji dodalo hráčům odvahu, někteří pak po několik let zajížděli na přátelské zápasy do okolních měst. Poté přišla válka a chuť na hraní ochabla. Pořádě se začalo hrát v roce 1948.⁴⁸

4.8 Hokej

Hrát lední hokej nejprve lákala v Horažďovicích zamrzlá řeka. Hrál se zcela s primitivními holemi, z nichž některé se jen hodně zdaleka podobaly dnešním hokejkám. Později se používalo jako hřiště zamrzlá hladina rybníku „Šibeňák“.

První místní zápasy sehráli v letech 1935 – 36 skauti za vedení Jaroslava Cvacha. Postupně se dávala dohromady parta zájemců, která se asi od roku 1936 shromažďovala pod hlavičkou Tuláků Savany. V čele stál František Hunar s čilým jednatelem Slávou Vlkem. Mohli hrát i po dobu války, i když s omezením.⁴⁹ Dne 6. ledna 1939 uspořádali skauti na ledovém hřišti na Mokré hokejový zápas se sokoly ze Sušice a podařilo se jim zvítězit 5 : 3. K prvnímu zápasu s mužstvem Klatov nastoupili horažďovičtí hráči 29. prosince roku 1940. Hrály se dva zápasy. V dopoledním zápase se podařilo zvítězit 4 : 3 a v odpoledním museli snést hráči porážku 5 : 0.⁵⁰

⁴⁷Tamtéž, s. 26.

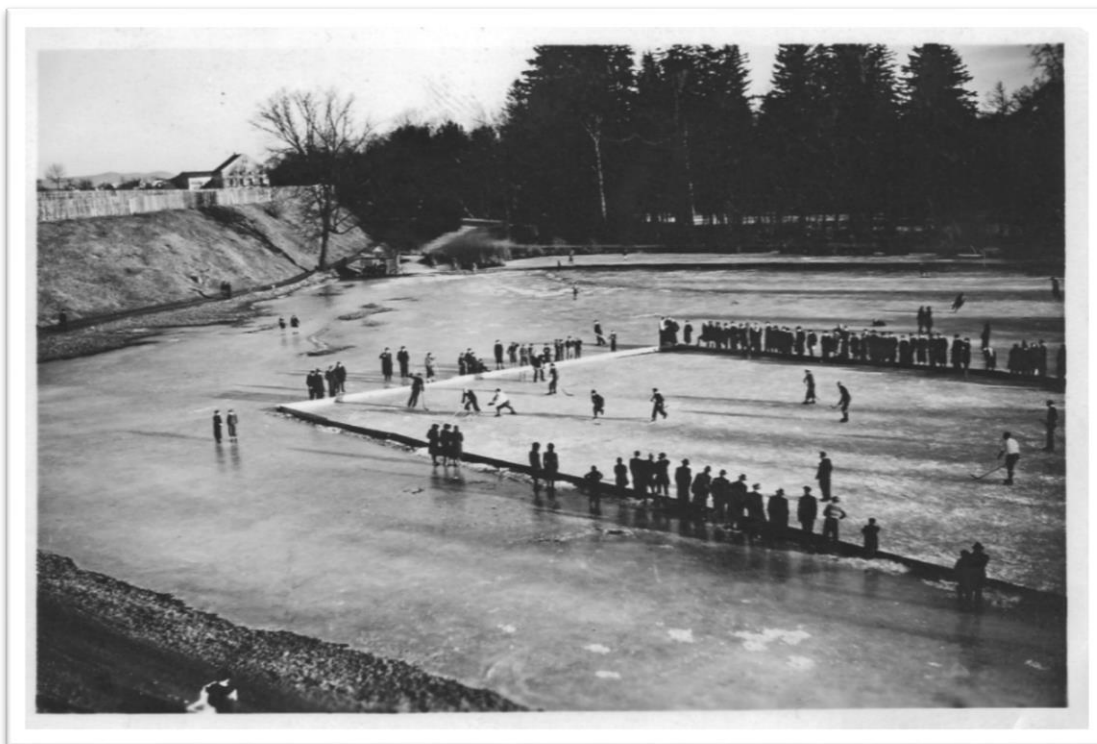
⁴⁸Tamtéž, s. 29.

⁴⁹Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 25.

⁵⁰Němec, K. (1940). *Kronika města Horažďovice II*. Horažďovice: Městský výbor, s. 268.

Obrázek 9. Hokejisté Horažďovic v roce 1943. Z osobního archivu Josefa Chalupného.

Obrázek 10. Horažďovičtí hokejisté při svém utkání na „Mokré“ z roku 1943. Z osobního archivu Josefa Chalupného.

5 Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích v letech 1945 – 1989

5.1 Tělovýchovná jednota Sokol Horažďovice

Pro Sokol byla druhá světová válka daleko tragičtější, než ta předcházející, ve které sice také byla na nějaký čas činnost jednoty zastavena, ale samotná organizace nebyla uvnitř zasažena tak hluboce. To však neznamená, že usilovné snahy o obnovení tělovýchovné jednoty nebyly v Horažďovicích viditelné. Brzy se pod vedením dlouholetého sokolského funkcionáře a starosty J. Vrány sešli členové Sokola, aby si vyjasnili své možnosti a zjistili, co ze sokolského majetku a zřízení zůstalo a co je možné ihned použít pro potřeby tělovýchovy. Ukázalo se, že bude především nutné opravit sokolovnu.⁵¹

Před válkou se podařilo zachovat část majetku jednoty. Mnoho věci však bylo přes všechnu snahu ztraceno. Velkou ztrátou byl hlavně starý sokolský prapor, hlavní symbol místní jednoty. První poválečná valná hromada se konala v sále radnice 27. května 1945 a starostou byl opět zvolen J. Vrána. Tělovýchovná práce se opět pomalu rozbíhala. Nejdůležitější bylo, že se postupně dařilo obnovovat vlastní sokolskou činnost. V roce 1946 uklidily členky jednoty sokolovnu, aby se v ní mohlo opět cvičit.

Horažďovičtí Sokoli se zapojili i do celostátního ohňového poselství, které bylo součástí příprav na sokolský slet. Koncem roku 1946 už se pravidelně cvičilo, i když účast nebyla příliš vysoká. K plnému rozvinutí tělovýchovné činnosti došlo až během roku 1947. Podařilo se opravit poškozenou sokolovnu a probíhala přístavba horního sálu. Na lednové valné hromadě byl zvolen novým starostou K. Mrskoš. Postupně se zvyšovaly počty cvičících na okrskových a župních cvičeních. Následující roky se nesly ve smyslu sjednocení tělovýchovy.⁵²

Ke sloučení SK, TK a Sokola došlo v Horažďovicích v lednu 1949. Nová organizace nesla název TJ Sokol. Tento stav trval zhruba dva roky, kdy se celá jednota rozdělila na závodní sokolské jednoty v podnicích Jitex a Sport, přičemž obě si mezi sebe rozdělily jednotlivá sportovní odvětví. Začátkem roku 1953 vznikla sloučením obou závodních jednot dobrovolná sportovní organizace Tatran. Sloučením jednot došlo k zániku Sokola v Horažďovicích.⁵³

⁵¹Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 20.

⁵²Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 7.

⁵³Tamtéž, s. 5.

5.2 Fotbal

Do jubilejního roku 1945 vstupovalo mužstvo s omlazeným kádrem. Hrál se málo, teprve po osvobození se činnost opět zvýšila.

Za čtvrt století existence SK Horažďovice zažil místní klub spousty radostných, ale i spousty smutných chvil. Do roku 1945 sehrálo první mužstvo 556 zápasů se skórem 1842 : 1553. Klub ovšem nezháhl a s chutí se pustil do další práce. Omlazený tým hrál ve II. třídě se střídavými výsledky. V roce 1946 to bylo 29 zápasů se skórem 96 : 93. V roce 1947 se příchodem A. Lužického hra zlepšila, což bylo znát na skóre 110 : 71. V následujícím roce se SK umístil v mistrovství na krásném druhém místě. Během sezóny se podařilo fotbalistům získat i dva poháry. První si tým přivezl z turnaje v Nepomuku a druhý získal vítězstvím ve IV. ročníku Poháru o sošku Jiřího z Poděbrad. Nejvíce zápasů sehráli hráči Kropáček a Rajchl, pouze o zápas méně sehrál Michalec, který si připsal 34 startů. Nejlepším střelcem se stal Kropáček se 41 góly.⁵⁴

V roce 1949 nastaly dvě změny pro horažďovický klub. SK byl sloučen s TJ Sokol a měnili se i soupeři, jelikož byl klub přesunut z jihočeské župy do západočeské župy. V jihočeské župě hrál oddíl od založení a sjezdil téměř celé jižní Čechy. V západočeské župě to bylo ještě horší. Tým vyjížděl například až do vzdálené Železné Rudy, do Plzně, což kladlo na finance velké požadavky. První rok dopadl průměrně, hráči se nemuseli bát sestupu, ovšem k postupu bylo také daleko.⁵⁵ Roky následující byly důležité zejména z pohledu přestavby areálu. Stavební odbor měl plné ruce práce. Začaly se stavět kabiny, zvětšily se rozměry hřiště, postavily se nové lavičky a bylo pořízeno nové oplocení hrací plochy. Prvního vítězství na větším hřišti se dočkali fotbalisté v červnu roku 1952, kdy dokázali zvítězit 6 : 5 v přestřelce s týmem Fezko Strakonice. Téhož roku se uskutečnilo významné utkání s týmem ATP Praha, které místní fotbalisté nezvládli a prohráli vysokým rozdílem. První mužstvo sehrálo 46 zápasů, což je nejvíce od založení klubu. Došlo k další změně názvu z TJ na TJ Sport. V roce 1953 došlo opět ke změně názvu na TJ Tatra. Nově pojmenovaný klub strávil sezónu ve II. třídě se soupeři ze Západočeského kraje. Tato sezóna byla velice náročná po finanční stránce. Mnoho týmů bylo dosti vzdálených, tudíž klub vynaložil velké náklady, aby byly uhrazeny cesty na venkovní zápasy. Hráči se klubu neodvděčili za vynaložené prostředky a spadli do okresní třídy.

⁵⁴Tamtéž, s. 22.

⁵⁵Převzato z kroniky fotbalového oddílu FK Horažďovice.

V tuto dobu nastala situace, kdy se opakovaně postupovalo a zase sestupovalo. Téměř pravidlem se stalo, že v okresní třídě neměl tým problémy s postupem. Často vyhrával soutěž s několikabodovým náskokem. Ovšem v konkurenci týmů jako byly Spartak Plzeň, Bolevec, Roudná se nedokázali hráči prosadit a putovali zpět do okresní třídy. V kolísavých výkonech oslavil klub 40 let kopané v Horažďovicích.⁵⁶

V roce 1962 začali fotbalisté v mistrovské soutěži, v níž hrály například Klatovy, Janovice, Železná Ruda a výsledky se zlepšily. Za zmínku stojí zápas, kdy Tatran Horažďovice dokázal porazit Slovan Nýrsko 3:2 a postavil se do čela 12 klubů Klatovska.⁵⁷ Podzim sehrálo mužstvo v plzeňské skupině a hráčům se opět nevedlo. Sezóna se však povedla žákům, kteří měli po skončení soutěže velice pozitivní skóre 77 : 6. V dobrých výsledcích pokračovali žáci i v letech nadcházejících, kdy se pravidelně umísťovali na předních místech tabulky.⁵⁸

V roce 1966 se podařilo získat 81,8 procent možných bodů a zdálo se, že zdejší fotbalisté chtěli napravit to, co se v minulých letech nedařilo. Dobré výsledky si přeneslo mužstvo i do další sezóny, kdy hráči bojovali o postup do I. A. třídy. Bohužel se to nepovedlo vlivem horšího skóre, ale předváděná hra dávala příslib do let následujících. Na prvním místě skončila RH Sušice a podařilo se jí postoupit do I. A. třídy.⁵⁹ V roce 1968 vstupoval oddíl do soutěže jako jeden z adeptů na postup. Očekávání bylo veliké a od hráčů se nečekalo nic jiného než postup. Na mužstvu se projevila dobrá práce trenéra F. Pavlovského, který směřoval své svěřence za postupem. Již v první polovině sezóny bylo jasné, že to myslí horažďovičtí fotbalisté s postupem vážně. Mužstvo nastoupilo k 34 zápasům a podařilo se zvítězit ve 23 zápasech, nerozhodně skončilo 5 utkání a pouze v 6 zápasech odcházeli hráči jako poražení. To se divákům líbilo a bylo téměř jasné, že následující rok bude horažďovický fotbal o soutěž výš. Očekávání se stalo skutečností. V druhé polovině si družstvo připsalo pouze jednu porážku a postoupilo do I. A. třídy. O tento výsledek se zasloužili hráči Brož, Nový, Slošarčík, Bartheldy, Štěpáník A., Štěpáník J., Šimko, Višňovský, Rendl, Beran, Zach, Panuška, Červený, Svoboda. Dorost i žáci se ve svých soutěžích umístili na 2. místě. První rok v I. A. třídě skončil úspěšně. Umístění na sedmém místě odpovídalo kvalitě kádrů. Významnou událostí bylo přátelské utkání s jugoslávským Natron Maglay. Soupeři se podařilo v tomto utkání zvítězit 3 : 2. K vidění byl

⁵⁶Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 23.

⁵⁷Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 226.

⁵⁸Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 24.

⁵⁹Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 433.

i exhibiční zápas. Horažďovičtí fotbalisté se utkali s jedenáctkou internacionálů Sparty. Hráči v rudém dresu ukázali, že i přes svůj věk jsou fyzicky velmi zdatní a dokázali zvítězit v poměru 3 : 0.

Za dobu 50 let existence klubu bylo uděláno dost. Nejoblíbenější sport účinně podporovalo město, závod Sport a ostatní závody. Bylo mnoho obětavých činovníků, hráčů a tisíce fandů. Byly i změny v názvech. TJ Tatran z roku 1953 se změnil v roce 1967 na TJ Sport. Postupem času se podařilo vytvořit dobré zázemí pro hráče, ale i pro diváky. Přes všechny problémy, které klub měl, můžeme považovat půl století fungování klubu za úspěšné.⁶⁰

Obrázek 11. Fotbalový tým Horažďovic v roce 1975. Z osobního archivu Miroslava Lávičky.

Největší rozvoj kopané začíná na začátku 70. let. V sezóně 1972 až 1973 chyběl pouze bod k postupu do krajského přeboru. Vedení oddílu kopané organizovalo sportovní styk v NDR. Město Leinefelde se stalo dějištěm výměny přátelských utkání. Do Horažďovic zajížděli hráči z NDR s cílem prohloubit sportovní styky. V té době se hrála v Horažďovicích I. A. třída. Postup do krajského přeboru zůstal jen přáním hráčů, členů výboru a fanoušků.⁶¹ V I. A. třídě hrály Horažďovice celá sedmdesátá léta. Mužstvo se umísťovalo na předních příčkách, avšak postup do krajského přeboru se nepodařil. Blízko k postupu měli hráči v sezóně 1979/1980, kdy

⁶⁰Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 24.

⁶¹Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 166.

se Horažďovický tým umístil na druhém místě. Na prvním místě se umístil tým ze Svěradic a vybojoval si tak postup do krajského přeboru. V posledním hraném kole se podařilo zvítězit nad Svěradicemi, avšak ani body za vítězství nestačily na to, aby se tým Horažďovic dostal na první příčku. V sezóně 1980/1981 skončily Horažďovice opět na druhém místě. V tabulce výše se nacházel pouze tým z Horšovského Týna. Postup do krajského přeboru se podařil až o dva roky později. V sezóně 1983/1984 se hrál po dlouhé době v Horažďovicích opět krajský přebor. V první sezóně skončili fotbalisté na devátém místě ze dvanácti účastníků. V nejvyšší krajské soutěži se fotbalisté udrželi až do sezóny 1987/1988. V roce 1989 měl oddíl 164 členů v 5 družstvech, celkem 100 registrovaných sportovců.⁶²

Obrázek 12. Fotbalový tým Horažďovic v roce 1986. Z osobního archivu Miroslava Lávičky.

5.3 Šachy

Po druhé světové válce nebyli ve městě šachisté organizováni. Hráli šach jen v malých skupinkách. K obratu dochází v roce 1952, kdy se z podnětu OOR v Horažďovicích tvoří šachový kroužek, který měl hned na začátku 24 členů. Činnost byla zahájena turnajem, jehož vítězem se stal Jaroslav Modrák, a tím se kvalifikoval do vyšších soutěží.⁶³

⁶²Pravda XII., 1978, roč. 4.

⁶³Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 457.

Nezapomínalo se ani na výchovu šachistů, hlásili se noví členové a v žebříčkovém turnaji hrálo 42 členů. Šachistický kroužek byl jako volné sdružení při OOR. Teprve 5. července 1952 se kroužek ustavil při závodním klubu Sport. Prvním předsedou se stal František Svoboda z Malého Boru, tehdejší zaměstnanec závodu Sport, místopředsedou Rudolf Kácha, jednatelem Jaroslav Modrák. Započatá organizovaná činnost pokračovala v TJ Tatran a od roku 1967 v TJ Sport. Šachový materiál byl opatřen na náklad závodního klubu Sport a hrálo se v místech hotelu Modrá hvězda.

V roce 1953 se hrály vlastní přebory a přátelská utkání s šachisty ze Sušice, z Blatné a ze Strakonic. V Klatovech se utvořil okrsek, v němž se při turnajích umístil Jaroslav Modrák na prvním místě a postoupil do krajské soutěže. Nezapomínalo se ani na šachový dorost. V roce 1954 se uskutečnil přebor mládeže. V mládežnických kroužcích hráli žáci z učňovských škol z Oselec, Nalžovských Hor a jedenáctileté střední školy v Horažďovicích. První dva vítězové z každého kroužku se zúčastnili okresního přeboru. V tomto roce měl kroužek 30 členů. Činnost se silně rozvíjela, byl pořádán přebor kroužku. Vítězem se stal Rohlíček a probojoval se do KP.

Šachy byly zařazeny do sjednocené tělovýchovy a horažďovický šachový kroužek přešel do DSO Tatran. Název mateřské tělovýchovné organizace se i potom změnil a horažďovičtí šachisté byli sdruženi v šachovém oddílu TJ Sport. V neustálém sportovním zápolení v přeborech oddílů, v okresních přeborech a v okresních přeborech družstev dosahovali šachisté pěkných výsledků. Nejvyšší výkonnosti docílili v roce 1957, kdy v krajských soutěžích hráli členové Rohlíček s Machálkovou. Do té doby byl oddíl začleněn v šachové sekci pro okresy Sušice a Horažďovice. V roce 1957 se zvýšil počet šachových oddílů. Sekce se ustavila 14. března 1957 s předsedou Jaroslavem Modrákem a jednatelem Františkem Koubou a měla 74 členů. Pro horažďovický oddíl byli vyškoleni dva trenéři a dva rozhodčí III. třídy.

Zánikem okresu v Horažďovicích roku 1960 zanikla okresní šachová sekce a horažďovičtí šachisté TJ Tatran přešli pod okresní šachovou sekci OV ČSTV v Klatovech. Aktivita a výkonnost členů našeho oddílu trvala do roku 1961, kdy v oddíle působili hráči Rohlíček, Puskailer, Janiga a jiní. Úspěšně si také vedla Helena Michálková, která několikrát hrála v krajském přeboru žen. Po roce 1964 poklesl počet členů, úmrtím, přesídlením a hlavně nezájmem, takže činil kolem patnácti. Ale oddíl i za menšího počtu členů udržoval činnost.

Při snaze získat pro šachy dorost, byl založen opět kroužek v pionýrském domě, kde se hrály turnaje a vítězové postupovali do vyšších soutěží. Z mladých šachistů si nejlépe vedl

Jan Štěpáník. Jako člen žákovského kroužku DP a dorostenec se stal přeborníkem okresu, dvakrát hrál v krajském přeboru dorostu a v roce 1965 postoupil do polofinále republiky. Mladé šachisty vedli v letech 1961 – 1967 členové oddílu a výsledky byly velmi dobré. Když mladí dospěli, dali přednost jiným zájmům před šachy, čímž oddíl opět dorost ztratil.⁶⁴

5.4 Tenis

Nová činnost započala až v červnu 1946. Zchátralé hřiště se muselo nejprve opravit a obnovit zařízení, které bylo ve velmi špatném stavu. Stalo se tak svépomocí, především mladých členů klubu. Společenská činnost se podstatně změnila. Měla charakter spíše sportovní se zaměřením na zvýšení výkonnosti hráčů utkáními s okolními oddíly. Po sloučení všech složek tělovýchovy a sportu v roce 1949 se stal tenisový klub tenisovým oddílem TJ Tatran. Změnou organizační změnila se i struktura členstva. Předsedou oddílu se stal v roce 1949 Ing. Jiří Březina, který byl předsedou jeden rok.⁶⁵ Nástupcem byl Jaroslav Fiedler, který působil do roku 1955. Po Jaroslavu Fiedlerovi nastoupil do funkce Prokop Marz.

Zájem o tenis vzrůstal zvláště mezi mládeží a hřiště nemohlo všechny uspokojit. S manžely Chvojovými uzavřeli zástupci oddílu v roce 1950 dohodu, že se bude moci hrát i na jejich kurtu u vily. Po dva roky se hrálo na obou kurtech, ale větší oblibu získal kurt u Chvojů. Byl vybavenější, měl vodovod, pěkné okolí. V té době se oddíl přihlásil do mistrovské soutěže a hrál s tenisovými oddíly ve Strakonících, v Blovicích, v Blatné a ve Volyni.

Druhý kurt zvýšenému zájmu nestačil, a proto členové oddílu přijali nabídku na zřízení tří kurtů na sportovišti na Lipkách. Výstavba se prováděla svépomocí členů, z nichž největší počet hodin odpracovali P. Marz, A. Buriánek, MUDr. A. Hlavsa, MUDr. Kazda, J. Chval, J. Zborník a J. Stulík. Vydatně pomohli i vojáci z místní posádky. Výstavba trvala tři roky. První kurt byl předán do užívání na jaře v roce 1960. Do té doby se hrálo na kurtu u Chvojů. Zbylé dva kurty byly otevřeny v následujícím roce. K vybavení oddílu přibýly dva soudcovské stoly, které zhotovil člen oddílu Jaroslav Zborník. Kurty byly hodně využívány, neboť měly antukový povrch, dostatek vody na kropení a byla možnost blízkého koupání v Otavě.

Sportovní činnost byla velmi čilá, hráči se utkávali s tenisty z Klatov, Nýrska, Kdyně, Sušice, Domažlic, Staňkova a zúčastnili se meziokresních přeborů družstev dospělých, dorostu i žactva. Prostředí nového tenisového hřiště bylo zlepšeno v roce 1962 tím, že byla postavena

⁶⁴Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 31.

⁶⁵Převzato z kroniky tenisového oddílu TK Horažďovice.

nová zděná klubovna se čtyřmi místnostmi. Jsou v ní šatny, umývárny, sociální zařízení a sklad náradí pro tenisový oddíl v létě a pro hokejový oddíl v zimě.⁶⁶

První a druhý únorový den roku 1964 měl školní oddíl tenisu příležitost ukázat svoji dovednost. V Horažďovicích se sešlo sto nejlepších hráčů západočeského kraje na krajský přebor jednotlivců. Tenisté Tatranu si vedli nad očekávání a umísťovali se na předních příčkách.⁶⁷

Mezi nejpilnější a nejlepší horažďovické tenisty od založení klubu a později oddílu patřili J. Valenta, V. Karhan, A. Šípek, O. Dolanský, J. Duchoň, B. Zýka, J. Štěpáník, Ing. J. Březina, J. Kašák, J. Fiedler, A. Lužický, V. Zýková, Žáková, Motyková, J. Hromádka, J. Stulík. V 70. letech mezi největší opory patřili J. Meduna či K. Jirásek.

Mezi lety 1965 až 1968 dosáhl největších úspěchů Richard Hlavsa, který se opakovaně stal okresním a krajským přeborníkem v kategorii mladších i starších žáků a v celostátním žebříčku se každoročně umísťoval na 4. až 6. místě. V mistrovských soutěžích však hrál za tenisový oddíl v Sušici, neboť v Horažďovicích družstvo pro soutěže chybělo.

Podle stavu v roce 1968 měl oddíl 10 mužů, 4 ženy, 5 dorostenců, 1 dorostenku a 10 žáků. Hrál se však málo, takže pěkné kurty nebyly plně využívány. Bránilo tomu každodenní dojíždění většiny dospělých do zaměstnání mimo Horažďovice a studium dorostenců v Klatovech, v Sušici, v Plzni nebo Praze. Toto také způsobilo nedostatek agilnějších funkcionářů a trenérů.⁶⁸

5.5 Odbíjená

Když byl počátkem války Sokol rozpuštěn, někteří hráči přišli hrát k Tulákům Savany, kde se odbíjená dlouho držela. Po obnovení Sokola v roce 1945 se začalo hrát na dvou hřištích. Horažďovice byly zařazeny do západočeské divize a držely se dobře. Tradičním podnikem byl turnaj o pouti. Hrál se až se 12 mužstvy. Přijel tým ze Strakonice, Českých Budějovic, Písku, Plzně a v této velké konkurenci se podařilo horažďovickým házenkářům skončit na 3. místě hned za Plzní a Českými Budějovicemi.⁶⁹

V roce 1946 se družstvo zúčastnilo turnaje v Prachaticích a obsadilo první místo. V téže roce je ve výroční zprávě zaznamenáno, že odbíjenou hrály o prázdninách i ženy, a to až do úplného setmění. V září se ženy zúčastnily turnaje ve Štěkni, odkud přivezly první cenu.

⁶⁶Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 28.

⁶⁷Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 282.

⁶⁸Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 28.

⁶⁹Tamtéž, s. 26.

Čas plynul, hráči odcházeli a přicházeli noví zájemci. Změnil se i název TJ. Hřiště u sokolovny a u nádraží byla zrušena. Házenkáři se odstěhovali na nově vybudovaná hřiště na Lipkách. V roce 1967 měly ženy opět o odbíjenou zájem. Podmínky byly oproti předchozím letům výborné. Avšak ani to nestačilo, aby se ženy u této hry udržely. Postupem času se přestávalo hrát úplně. Koncem sedmdesátých let tento sport v Horažďovicích zcela zanikl.⁷⁰

5.6 Stolní tenis

V roce 1948 byl zvolen předsedou ing. J. Březina, jednatelem K. Boublík, pokladníkem H. Čubrová. Hrály se přátelské zápasy s družstvem Junáka a mistrovské utkání se Sušicí. Na turnaji ve Volyni družstvo zvítězilo a v soutěži jihočeské župy skončilo na 4. místě.⁷¹

Významné události se dočkali stolní tenisté v roce 1949, kdy sehráli přátelské utkání s výběrem Itálie. Bohužel utkání skončilo vítězstvím Italů 3:2, ale hráči si odnesli nezapomenutelné zážitky.⁷² Brzy na to vedoucí hráči Ing. J. Březina, K. Kůs a jiní z Horažďovic přesídlili a odboru hrozilo rozpadnutí. Zabránil tomu F. Moser s O. Barborkou a v roce 1950 jim začal pomáhat F. Koc. Hrál se v sokolovně pod jevištěm na jednoduchém vybavení, při turnajích se používal malý sál sokolovny. Někteří z bývalých hráčů ještě občas za horažďovický tým hráli. V přeboru Prácheňska byl Ing. J. Březina druhý, první a třetí místo obsadili hráči z Plzně.

Po krátké stagnaci zájemců opět přibývalo. F. Koc získal podporu na vybavení, takže se mohlo hrát na dvou nových stolech v přátelských zápasech se zdejší vojenskou posádkou a s vimperskými družstvy. F. Koc se hodně věnoval mladým a pro stolní tenis získal Říhu, Hromádku, Škálu, Klásku, Bublíka a další. V dalších letech mnozí z nich dobře reprezentovali náš oddíl. To už byl předsedou F. Koc, hrál se pod TJ Tatran a začal vzestup výkonů. V krajském žebříčku obsadil Říha třetí, Hromádka čtvrté a Klásek desáté místo. Na přeboru republiky hrál Říha, Hromádka reprezentoval kraj na mezikrajském utkání mezi Plzní a Ostravou a přispěl k vítězství Plzně.

V roce 1958 nastoupily do popředí v plzeňském kraji Hana Stulíková a Alena Lexová. Družstva dorostenek i dorostenců patřila mezi nejlepší. V krajském žebříčku byly na předních místech. Dorostenci se dostali až do přeboru republiky, kde byl Říha mezi šestnácti nejlepšími.

⁷⁰Tamtéž.

⁷¹Tamtéž, s. 29.

⁷²Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 165.

Stejně dobře si mladí stolní tenisté vedli i v dalších dvou letech. Poté onemocněl F. Koc. Činnost sice polevila, ale neustala za pomoci Emany Buriánka, třebaže několik vynikajících hráčů odešlo za svým povoláním. Po opětovném nastoupení F. Koce se činnost zlepšila. V okresním přeboru získaly Horažďovice pět titulů.⁷³

Obrázek 13. Fotografie z finále přeboru ve stolním tenise z roku 1966. Z osobního archivu Pavla Mandáka.

Dorostenky M. Levá a P. Dvořáková získaly v roce 1963 tituly krajských přebornic a na turnaji o pohár Klatov se vyznamenali oba Kocové. Koc starší byl v téže roce rozhodčím na mistrovství světa v Praze. Stolní tenisté šli od úspěchu k úspěchu. V roce 1966 získali jedenáctý titul okresního přeborníka. Dorostenci Koc mladší, Štoural, Kovařík, Václavík, Kopp neprohráli ani jedno utkání a probojovali se do přeboru republiky. Dvořáková s Levou byly v kraji druhé, Koc ml. s Veštovou vyhráli smíšenou čtyřhru a velkou cenu Karlových Varů. Ústřední výbor ČSTV pověřil oddíl uspořádáním přeboru družstev starších žáků a žákyň o titul přeborníka ČSSR. Přebor žáků vyhrála Lokomotiva Brno, přebor žákyň Spartak Vlašim.⁷⁴

V letech 1967 a 1968 získalo mužstvo 16 titulů okresního přeborníka a 6 titulů krajských přeborníků. Na přeboru republiky skončilo horažďovické družstvo na 4. místě. V oblastním přeboru jednotlivců se probojoval starší žák Koc mladší mezi osm mužů, Šípová s Lexovou se

⁷³Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 29 – 30.

⁷⁴Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 311 – 336.

dostaly ve čtyřhře do finále a skončily na druhém místě. V Horažďovicích se také hrála kvalifikace o postup do II. ligy žen.⁷⁵

V přátelském mezinárodním utkání v květnu 1967 našich mladých stolních tenistů v Zeulenu v NDR zvítězili nad tamní lokomotivou a s Aufbau hráli nerozhodně. Když němečtí sportovci hráli u nás, vyhráli jsme obě utkání. Na velké ceně Karlových Varů vyhrál Koc mladší tři ze čtyř soutěží a ve čtvrté soutěži byl třetí, i když krátce před tím musel být lékařsky ošetřen. V průřezu činnosti oddílu stolního tenisu můžeme vidět, jak byl stolní tenis v Horažďovicích úspěšný. Hráči se dostali až na přebor republiky, kde obsazovali přední příčky.⁷⁶

V roce 1979 hrály ženy v národní lize pod vedením F. Koce ve složení Šišková, Jánská, Štěpáníková, Krsková.⁷⁷

5.7 Hokej

Po válce se začal hrát lední hokej pod Sportovním klubem Horažďovice a pod ním se hrálo až do zapojení všech tělovýchovných a sportovních složek do Sokola. Vždycky to byla jen menší místní utkání, nehrála se žádná soutěž. V této době se už o hokej staral Karel Kazda s Václavem Ruckerem. Hřiště na „Šibeňáku“ se nahradilo lepší „Mokrou“.⁷⁸

Jako doklad k tomu, co dokáže mnohdy jedinec zaujatý určitou ideou lze uvést případ se zdejším hokejovým hřištěm. Úředník horažďovické pobočky Národní pojišťovny, ale také sportovec Antonín Lužický má obrovský podíl na výstavbě nového hokejového hřiště v Horažďovicích. Obstaral dřevo potřebné pro stavbu, dokázal sehnat několik lustrů a žárovek, podařilo se mu oslovit několik firem a získat tak finanční částku, která tvořila nemalý podíl na celkovém rozpočtu stavby. Na stavbě se podílelo i několik dobrovolníků. Toto společné úsilí vedlo k brzkému dokončení stavby. První zápas byl sehrán na krásném, novém hřišti 31. ledna roku 1950. Jednalo se o přátelský zápas s Vojenskou jedenáctkou Sokola Sušice, v němž se podařilo zvítězit hostům ze Sušice v poměru 13 : 4. Důležitější byl ovšem zápas 5. února, kdy se horažďovičtí hokejisté střetli v zápase II. hokejové třídy s týmem Sokol Merklín. V utkání zvítězili horažďovičtí hokejisté 5 : 4 a podařilo se jim udržet v soutěži i do nadcházející sezóny.⁷⁹

Následující roky stál v čele hokeje Antonín Lužický. Tým hrál střídavě okresní přebor

⁷⁵Tamtéž s. 386.

⁷⁶Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 30.

⁷⁷Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 165.

⁷⁸ Tamtéž, s. 25.

⁷⁹Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 246.

a II. třídu. Změnil se i název týmu z TJ Sokol na TJ Tatran. V pozdějších letech došlo ještě k jednomu přejmenování na TJ Sport. V roce 1953 vedl Antonín Lužický tým naposledy. V letech 1954 – 1960 hrál tým II. třídu. Hned v prvním roce pod novou trenérskou dvojicí se hokejisté činili. Připsali si vysokou výhru 6 : 1 nad rivalem ze Sušice. Zvítězit se podařilo i v Nezvěsticích a to v poměru 9 : 4. Ke konci ledna se dostavily silné mrazy a horažďovický oddíl mohl uspořádat hokejové hry. Hráčům se hry podařily. Připsali si vítězství v poměru 15 : 0 nad Rabím a o den později 5 : 2 nad Nalžovskými Horami. Horažďovickému týmu se dařilo a za vedení V. Šelmáta a V. Rucknera patřil tým ke špici tabulky.

Pro zpestření horažďovického života v zimě a také pro posílení slabých financí vystupovala dvakrát na zdejších ledních plochách krasobruslařka Dáša Lerchová. Jednou proběhlo vystoupení na Mokré, podruhé již na Lipkách. Při vystoupení na Lipkách došlo i k exhibičnímu zápasu mezi Plzní a Horažďovicemi. Očekávanou výhru si připsali hosté z Plzně.⁸⁰

Prostředí pro hokejisty se stále zlepšovalo. V roce 1962 se dočkali i vlastních šaten. Velkou částí se za to zasloužilo město, které výstavbu podporovalo. První sezóna s novými šatnami dopadla průměrně. Hokejisté odehráli 11 utkání a připsali si 6 výher a 5 porážek. V průměrných výsledcích se nesly i roky následující. V roce 1965 měl hokejový oddíl 22 členů.

Mezi největší problémy horažďovického hokeje patřila ledová plocha. Hokejisté byli odkázáni na počasí. Hřiště nemělo pevnou a nepropustnou plochu a tak výroba a udržení ledu činily každoročně velké potíže a značně vyčerpávaly obětavé činovníky. Některý rok při mírné zimě se nedal led vůbec udržet. Proto musel hokejový tým jezdit za velkých finančních výloh na tréninky a zápasy do Písku na umělý led. V sezóně 1969 se hráli hokejisté vlivem mírné zimy pouze dvě utkání na domácím hřišti. Obě utkání skončily vítězstvím. V roce 1970 se vyšplhaly náklady na hřiště až k hranici 60. 000 Kč, ale hřiště nebylo příliš využité. První utkání bylo odehráno až 10. ledna. Horažďovice zvítězily nad hosty z Horšovského Týna 8 : 2.⁸¹

Výrazného výsledku dosáhlo mužstvo v roce 1975, kdy se podařilo hokejistům zvítězit ve všech soutěžních utkáních a umístit se na prvním místě tabulky okresního přeboru. Stejný výsledek se podařilo hokejistům zopakovat i v sezóně 1977, 1978 a 1979.⁸²

Vysoké náklady na hokej a snížený zájem o hokej v Horažďovicích způsobily postupný

⁸⁰ Tamtéž, s. 25.

⁸¹ Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 246.

⁸² Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 167.

zánik klubu. Mladí hokejisté začali hrát hokej v nedaleké Sušici, kde je krytá hala a podmínky pro výchovu mládeže na vyšší úrovni.⁸³

5.8 Sportovní gymnastika

Velký přínos pro gymnastiku měl pan Jaroslav Pohořelý. Po příchodu do Horažďovic pomáhal družstvu dorostu. Poté utrpěl úraz nohy a musel na nějakou chvíli cvičení zanechat. Znovu začal s cvičením v roce 1959, kdy trénoval dvanáct starších žáků. Jejich zájem o cvičení sílil, přilákali další, takže jich bývalo až 40 na cvičení a byli rozděleni do tří družstev.

Cvičenci měli radost ze cvičení a jejich výkony se postupně zlepšovaly. Vystupovali na okresních Sportovních hrách mládeže a pracujících. Střídavě se vystupovalo v Sušici a v Klatovech. Naši reprezentanti měli úspěchy, jednou byli první, dvakrát druhí a dvakrát třetí. V této době byl zájem o základní tělesnou výchovu. V tuto dobu ještě neexistoval samotný oddíl sportovní gymnastiky. Prvně se ukázalo 15 starších žáků s cviky na bradlech a v akrobacii v sále na Modré. Brzy na to cvičila s chlapci děvčata na švédské bedně a na nízké hrazdě na tělocvičné akademii v Sokolovně. Při téže akademii starší žáci J. Štěpáník, J. Kučera, J. Špaček, J. Chaluš, P. Fiedler, F. Hemmer, E. Červený, J. Červený, K. Černý cvičili na vysoké hrazdě. Starší žactvo dorostlo v mladší dorost. Od roku 1965 jejich výkony vzrůstaly, zájem měli pořád, mohlo se tedy přejít ze ZTV na náročnější cvičení, a tak vznikl oddíl sportovní gymnastiky.

Cvičenci v letech 1966 a 1967 ukázali své akrobatické výkony při dvou dětských dnech na Lipkách. Počet členů oddílu se často měnil. Každoročně jich část odešla z Horažďovic do učení, zvláště do Plzně. Několik z nich se přihlásilo ve Škodovce do cvičení a brzy tam ukázali své dobré výkony ve sportovní gymnastice a byli vybráni jako vedoucí družstev. Dorostenci Červený a Černý reprezentovali plzeňský oddíl v krajském přeboru ve sportovní gymnastice a dostali se až do přeboru republiky, kde obsadili přední místa.

V roce 1968 zájem o sportovní gymnastiku poklesl. Bylo zapsáno deset starších žáků a šest mladších dorostenek. Jelikož nebyl dostatek trenérů a svěřencům se nemohli tak pečlivě věnovat, několik z nich skončilo. Pro rok 1969 zbylo pět chlapců, kteří chodili do cvičení rádi. Často si chlapci vystačili bez trenéra, občas za nimi přijeli odchovanci z Plzně a cvičili společně s hochy.⁸⁴

⁸³Němec, K. (1984). *Kronika města Horažďovice V*. Horažďovice: Městský národní výbor, s. 395.

⁸⁴Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 15.

5.9 Turistika

Turistika je v Horažďovicích jednou z nejstarších tělovýchovných disciplín, již v srpnu 1869 uskutečnila zdejší čerstvě založená sokolská jednota první výlet. Poznávání přírody patřilo vždy k důležité součásti sokolské činnosti a těšilo se v Horažďovicích velké oblibě. Pokusy ustanovit místní Klub českých turistů nebyly však úspěšné, a tak se o samostatné organizované turistice dá hovořit až od roku 1958, kdy se konala ustanovující schůze odboru turistiky TJ Tatran Horažďovice. Od té doby byly pořádány turistické vycházky do okolí, výlety, dálkové pochody i řada zájezdů. V rámci odboru pracoval i turistický oddíl mladých, který kromě obvyklé turistické činnosti pořádá v zimě i výlety na lyžích.⁸⁵

Prvním předsedou byl zvolen F. Mudra, jednatelkou A. Ptáková, značkařem F. Tichý. Vzhledem k poloze Horažďovic byla Šumava častým útočištěm zdejších turistů. Na Šumavu směřoval i první výlet od založení odboru turistiky. Dne 14. září 1958 se vydali horažďovičtí turisté na Špičák. Účastnilo se 12 osob a vedoucím byl J. Šochman.⁸⁶

Po zrušení politického okresu se sídlem v Horažďovicích byl navázán styk s okresním odborem turistiky ČSTV v Klatovech, v němž měl horažďovický odbor dva zástupce. Po čase se rozvinula mezi odbory dobrá spolupráce. Turistika v Horažďovicích nacházela čím dál tím více zájemců a odbor se postupem času rozrůstal. Činnost odboru byla oceněna také tím, že mu okresní odbor světil v roce 1965 uspořádání okresního spartakiádního srazu turistů Klatovska. V roce 1968 oslavil odbor turistiky deset let od založení. Za tu dobu bylo uspořádáno mnoho jednodenních výletů, ale i vícedenních autobusových zájezdů. Převážné množství výletů bylo na našem území. Časté byly ovšem i zájezdy na Slovensko, kde turisté poznávali krásy Vysokých Tater. Členové se také pravidelně účastnili zimních a jarních okresních turistických srazů.⁸⁷

V Horažďovicích se také od roku 1966 organizuje dálkový pochod s názvem „Horažďovická padesátka“. Zakladatel pochodu byl Odbor turistiky spolu s vojenskými útvary v Horažďovicích. Z kasáren místní posádky byly startovány první ročníky H50, vojáci poskytovali ranní občerstvení a technickou pomoc. Jmenovitě prvními pořadateli byli za odbor turistiky Josef Šochman spolu s pracovníky výboru Malým, Vaňkem, Miřijovským, Tichým, Císařovou, Salákovou, Ptákovou, Tichou a Polanovou. Za vojáky Fučík a Blecha. V roce 1969 byl dálkový pochod uspořádán jako první podnik v rámci oslav 100 let trvání organizované

⁸⁵Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy s. 32.

⁸⁶ Historie turistiky, [online]. [cit. 2016 – 11 – 02] Dostupné z <http://kcthorazdovice.webnode.cz/historie-odboru-kct>.

⁸⁷Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 18.

tělesné výchovy v Horažďovicích.⁸⁸

V roce 1970 byl uspořádán již pátý ročník H50. Vzorné zajištění a provedení pochodu bylo oceněno horažďovickým Městským národním výborem i ústředním odborem turistiky, který Horažďovickou padesátku zařadil spolu se čtyřmi dálkovými pochody z České republiky do mezinárodního kalendáře.⁸⁹

Odbor turistiky pořádal pochod spolu s vojáky prvních deset ročníků v čele s p. učitelem J. Šochmanem, který po deseti ročnících odstoupil. V roce 1977 H50 pořádal a největší zátěž nesl p. Buriánek a p. Moser, který byl aktivní ve vrcholových funkcích KČT ČR. Poté, co musela být omezena podpora vojáků a turistický oddíl se necítil již dostatečně schopný zajistit plně pochod, přišli turisté s nabídkou ke spolupráci za mládežnickou organizací SSM Horažďovice s představou, že aktivní pořadatelé přejdou do řad turistů. Tato spolupráce nakonec na řadu let dospěla do podoby, kdy turisté připravovali a značili trasy a mládežnické organizace zajišťovaly technickou stránku pochodu (finance, diplomy, suvenýry, pořadatele na kontroly apod.). Vojáci ještě několik let pomáhali vozidly na značení trasy a rozvoz pořadatelů na kontroly.

Obrázek 14. Druhá průzkumná četa na H50 z roku 1968. Z osobního archivu Josefa Chalupného.

Organizační zajištění pochodů bylo kolektivním dílem výborů mládežnických organizací SSM a později městského výboru SSM od 11. do 25. ročníku. V roce 1977 stáli v čele M. Novák a M. Šimon, od roku 1978 do roku 1991 stojí v čele nepřetržitě ing. Rudolf Dvořák, který má velký podíl na tom, že se můžeme účastnit dálkového pochodu dodnes. Období, kdy byl v čele

⁸⁸Horažďovický obzor, roč. XIII, 2010, č. 4.

⁸⁹Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport, s. 18.

ing. Rudolf Dvořák, patřilo vůbec k nejúspěšnějším v historii H50. Vrcholem jeho působení byl rok 1980, kdy se pochodu zúčastnil rekordní počet startujících. V prvním ročníku H50 stálo na startu 98 účastníků. Ve zmíněném roce 1980 bylo k vidění na startu 817 turistů.⁹⁰

Vlivem H50 vzkvétal i odbor turistiky, který se podílel na fungování pochodu nemalou měrou. Odbor turistiky pěstuje především pěší turistiku. O turistiku na kole, mototuristiku a vysokohorskou turistiku není příliš velký zájem.

5.10 Oddíl vodní turistiky

Město Horažďovice leží při řece Otavě, která byla kdysi zlatonosnou a perlododnou a byla splavná pro vory. Už toto znamenalo, že při jejím toku, zvláště v pěkných úsecích, byl čilý ruch. Nyní se již zlatá zrnka z Otavy nerýžují, ale ruch při řece neustal. V příznivých ročních obdobích poskytuje řeka zábavu rybářům a je využívána občany a sportovci ke koupání.

Vodní turistika začala v Horažďovicích na Otavě na primitivních plavidlech, které byly postupem času nahrazeny moderními loděmi. Otavu v Horažďovicích využívala v největší míře mládež. V roce 1965 se sešlo několik mladých lidí a pod vedením Bohuslava Zíky s Janem Šebestou se pokoušeli o ustanovení oddílu vodní turistiky v Horažďovicích. Povedlo se to přesně 26. října 1965, kdy za pomoci krajské komise vodní turistiky ČSTV byl v Plzni ustanoven oddíl vodní turistiky TJ Tatran. Již v zápise o ustanovení oddílu je možné se dočíst, že po první výzvě se přihlásilo 15 osob, většinou ve věku 15 až 20 let. Jejich počet se postupně zvyšoval. Oddíl vodní turistiky pečoval o vodácký oddíl při MDPM.

Oddíl si hned od počátku vytkl za cíl postavit loděnici, třeba malou, a opatřit si vlastní výrobou moderní sportovní laminátové lodě. Cílem bylo také začlenit nové sportovce a vést výcvik nových členů a pravidelně s nimi trénovat na Otavě. Již zkušený vodáci, mladí členové Jaromír Zíka a Vladimír Blahout, se hned první rok zúčastnili cvičitelského kurzu na Ohři. S nimi a s vedoucími B. Zýkou, J. Šebestou starším a mladším a jinými členy oddílu podnikli noví vodáci několik dalších turistických zájezdů na pramicích.

Práce se dařila a oddíl se rozvíjel. V roce 1969 měl oddíl vše, co si při založení předsevzal. Oddíl měl loděnici na Lipkách, dílnu na lodě v Sokolovně, kde již několik obětavých členů vyrobilo hodně lodí a byli schopni vyrobit další slalomové a turistické kanoe a kajaky. Oddíl měl svůj vlek na dopravu lodí, chybělo pouze vlastní nákladní auto nebo autobus.

⁹⁰Horažďovický obzor, roč. XIII, 2010, č. 4.

Členové jezdili na našich řekách i na řekách v cizině. Několik mladých členů mělo zájem o vodní slalom, v němž si vedl nejlépe Jan Šebesta mladší. Oddíl vodní turistiky TJ Sport se neuzavřel ani dalším zájemcům. Horažďovická mládež měla možnost vyžívat se i v tomto sportu a pod dohledem již zkušených vodáků příjemně strávit svůj volný čas.⁹¹

Od roku 1975 se oddíl začal prosazovat ve výkonnostním sportu. Účastnil si vodácké turistické jízdy, která je obdobou vodního slalomu. V roce 1988 bylo v oddíle deset nositelů bronzových odznaků, osm stříbrných a šest zlatých. Oddíl se účastnil také soutěží v zahraničí.⁹²

⁹¹ Tamtéž, s. 20.

⁹² Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko, s. 167.

6 Historie tělesné výchovy a sportu v Horažďovicích v letech 1989 – 2015

6.1 Sokol

Na návrh župy Šumavské byla dne 25. dubna 2003 svolána mimořádná valná hromada TJ Sokol Horažďovice, kde byl zvolen zcela nový výbor TJ.

Členy výboru se stali Radek Průcha, Karel Průcha, Luboš Benedikt, Zdeněk Tůma, jednatelem byl zvolen Pavel Mandák, místostarostou Jan Buriánek a starostou Bohumil Mandák.

Při výborové schůzi se uskutečnila prohlídka budovy s vyhodnocením jejího stavu. Bohužel se zjistilo, že je nutné udělat neprodleně určité práce, aby nedocházelo k dalšímu vzniku škod.

Od roku 2001 hrály pod záštitou Sokola dva oddíly. Kromě stolních tenistů zde měli svou základnu také nohejbalisté. Od roku 2010 po domluvě oddílu nohejbalistů a stolních tenistů došlo k pravidelnému střídání starostů, kdy vždy tři roky zastupuje Sokol starosta z oddílu nohejbalistů a následující tři roky z oddílu stolních tenistů.

V roce 2010 byl starostou Sokola zvolen Pavel Mandák, který zastupoval oddíl stolních tenistů. V roce 2011 prošla herna na stolní tenis rozsáhlou rekonstrukcí a byly zde vytvořeny velmi dobré podmínky. Za příznivého počasí využívají areál Sokolovny také nohejbalisté, kteří hrají své zápasy na přilehlém hřišti. O Sokolovnu projevilo v roce 2015 zájem město a za symbolickou částku jedné koruny budovu získalo, ovšem za podmínky využití Sokolovny pouze pro sportovní činnost nikoli ke komerčnímu využití.

V roce 2013 byl na pozici starosty Sokola zvolen Radek Hokr a jednatelem se stal Rudolf Vojáček. V roce 2016 si role vyměnili, pozici starosty zastupuje Rudolf Vojáček a jednatelem je Radek Hokr.⁹³

6.2 Fotbal

Fotbal v Horažďovicích byl vždy sportem číslo jedna. Nebylo tomu jinak ani v devadesátých letech a není tomu jinak ani v současnosti.

Od sezóny 1991/92 nesl klub název FK Bohemia – Sport a hrál konečně vytoužený krajský přebor. Hráči, kteří se neprosadili v prvním mužstvu, hráli za rezervní tým okresní přebor. V sezóně 1992/93 se fotbalisté s tenisovým klubem vyčlenili z TJ Sport, uchýlili se pod

⁹³ Osobní archiv Pavla Mandáka (narozen 1973), předseda oddílu stolního tenisu.

křídla jiného významného podniku Hasit Velké Hydčice a hráli pod názvem FTC HASIT Horažďovice. Hned v dalším roce 1993/94 hráči „A“ mužstva vyhráli krajský přebor a vybojovali si postup do divize. V sezoně 1994/95 se hlavní sponzor Hasit Velké Hydčice odvrátil a klub se dostal do obrovských finančních problémů. Z okresního přeboru mělo být proto odvoláno „B“ mužstvo, představitelé klubu usilovně sháněli nové sponzory. To ovšem nebylo snadné, a tak nastaly horší časy fotbalu v Horažďovicích. Místo pravidelné účasti v krajském přeboru tým balancoval až na hranici okresní soutěže.⁹⁴

Na lepší časy se začalo blýskat až po roce 2000. Tým se postupně zvedal a v sezoně 2002/2003 se podařilo postoupit do I. A. třídy. Na postu trenéra působil Karel Krejčí, který měl zkušenosti i s trénováním ve třetí nejvyšší soutěži u nás. Na pozici asistenta trenéra působil Stanislav Nový a vedoucím mužstva byl Jiří Kropáček. Cílem bylo hrát v Horažďovicích krajský přebor a tajným přáním byla divize.

Klub se stabilizoval i po finanční stránce, a tak si mohl trenér dovolit posilovat. Na horažďovickém trávníku běhali hráči s prvoligovou zkušeností. Po postupu do krajského přeboru patřilo mužstvo k favoritům i na postup do divize. To se podařilo, a tak se v sezoně 2007/2008 chodilo v Horažďovicích po dlouhé době opět na divizi.⁹⁵

Účast ve čtvrté nejvyšší soutěži dala týmu šanci zahrát si v poháru ČMFS. Tento pohár je velkým lákadlem pro týmy z nižších soutěží, jelikož je možnost zahrát si s týmy z vyšší třídy. Po postupu přes první kolo se kouzlo tohoto poháru projevilo naplno. Ve druhém kole čekal na tým z Horažďovic prvoligový tým SK Dynamo České Budějovice. Byla to velká událost nejen pro fotbalisty, kteří mohli porovnat své herní dovednosti s těmi nejlepšími, ale i pro fanoušky. Vidět hrát prvoligový tým v areálu na Lipkách v Horažďovicích byla historická událost pro celý klub. Na pozici trenéra týmu z Českých Budějovic působil známý motivátor František Straka.

Samotné utkání přineslo velká bezpečnostní opatření, na která nejsou domácí hráči z divize zvyklí. Vstup do utkání se vůbec nepovedl. Již ve druhé minutě se ujal hostující tým vedení. Zanedlouho měli možnost pokutového kopu, ovšem ten se nepodařilo proměnit. To vtilo krev do žil domácím hráčům. V některých fázích zápasu se dokázali hráči prvoligovému soupeři vyrovnat. Velkou šanci na srovnání měl v nastaveném čase Baloušek, ale jeho hlavička neskoučela v síti a z vítězství se radoval tým Českých Budějovic v poměru 1 : 0. Za výkon se

⁹⁴ Převzato z kroniky fotbalového oddílu FK Horažďovice.

⁹⁵ Horažďovický obzor, roč. VI. (XXIV), 2003, č. 7.

nemuseli hráči stydět. Proti týmu, který hrál o tři třídy výš, předvedli bojovný výkon a vysloužili si potlesk přítomných diváků.⁹⁶

V mistrovských utkáních divize už to ovšem k potlesku nebylo. Tým se držel u dna tabulky a nakonec boj o záchranu nezvládl a spadl zpět do KP. Kádr procházel obměnou, mužstvo opouštěli zkušení hráči a tým, který v Horažďovicích zůstal, měl problémy i v KP.

Po sezóně 2008/2009 už se výkonný výbor a trenéři připravovali na tu další. Po složitém podzimu, kdy nové vedení převzalo klub ve špatném stavu, muselo být přijato několik úsporných opatření pro snížení finanční ztráty po předchozím vedení. Novým předsedou klubu se stal Ing. Michael Forman. I když to bylo složité, klub se podařilo stabilizovat. Novou filozofií klubu bylo vychovávat nadějné fotbalisty. Pro komfort všech mladých fotbalistů byly zrekonstruovány kabiny.

Obrázek 15. Fotografie Týmu FK Horažďovice z roku 2010. Z osobního archivu Jana Sovy.

V sezóně 2009/2010 hráli muži, dorost i žáci krajské soutěže. Členové FK Horažďovice zorganizovali 16. ledna 2010 v sále hotelu Prácheň setkání sponzorů horažďovického fotbalu. Setkání zahájil nový předseda FK Horažďovice Ing. Michael Forman, seznámil přítomné se

⁹⁶Klatovský deník, roč. VII, 2007, č. 4.

současným stavem klubu, změnami, které proběhly v minulém roce, a představil nově zvolený fungující výkonný výbor FK Horažďovice. Představeno bylo také nové logo mužstva.⁹⁷

Obrázek 16. Nový znak fotbalového klubu FK Horažďovice, který byl představen v roce 2010. Z osobního archivu Jana Sovy.

Od sezóny 2010/2011 hrál tým střídavě KP nebo I. A. třídu. V prvním týmu dostali šanci odchovanci. Mužstvo bylo doplňováno hráči z dorostu, kteří se nebojácně zapracovávají do mužstva a zvykají si na nový styl fotbalu. Věkovým průměrem patří tým FK Horažďovice k těm úplně nejmladším. Momentálně hraje mužstvo I. A. třídu pod trenérem Jiřím Mazuchem.⁹⁸

6.3 Tenis

Tenis má mezi sporty v Horažďovicích stále vysoké postavení. Daří se vychovávat mnoho mladých tenistů, kteří mají možnost nakouknout do tenisového světa a případně dále rozvíjet svůj talent ve větším klubu. Tenisový klub pořádá několik tenisových turnajů.

⁹⁷ Horažďovický obzor, roč. XIII. (XXXI), 2010, č. 1.

⁹⁸ Osobní archiv Karel Lukeš (narozen 1952), kronikář oddílu FK Horažďovice.

Obrázek 17. Na fotografiích kurt na Lipkách a vítězové memoriálu Slávka Šimka. Z osobního archivu Jana Jehlíka.

Mezi nejoblíbenější turnaje patří memoriál Miroslava Šimka. TK Horažďovice pořádá tento turnaj od roku 2006, kdy proběhl první ročník. V roce 2015 se konal již desátý ročník. Turnaj má vždy vynikající atmosféru. Každoročně se tu setkávají přátelé Slávka Šimka, který byl fanouškem tenisu i dobrým tenisovým hráčem a často hrával na kurtech v Horažďovicích. Jedná se o turnaj smíšených čtyřher. Každý ročník je zapsán do kroniky, která turnaj doprovází od prvního ročníku. Jen jeden ročník nebyl odehrán na kurtě vzhledem k velmi deštivému počasí. Mezi hráči patří k nejúspěšnějším tenistům Tereza Štěchová, která se dokázala prosadit na krajské úrovni.⁹⁹

6.4 Stolní tenis

Stolní tenis v Horažďovicích má od doby působení pana Františka Koce dobré jméno. Tato páčková hra patří vůbec k nejúspěšnějším sportům v Horažďovicích. Nelze však tvrdit, že stolní

⁹⁹Historie tenisu, [online]. [cit. 2016 – 14 – 01] Dostupné z <http://www.tkhd.cz/index.php?part=aktuality>.

tenis žije pouze z historie. Svou pevnou základnu má i v devadesátých, kdy se oddíl dočkal vynikajících výsledků.

Předsedou oddílu se stal v roce 2005 pan Pavel Mandák, který působil v týmu i jako hráč. Oddíl stolních tenistů má několik družstev. Již tradicí je, že „A“ tým působí v divizní soutěži. V sezóně 2003/2004 skončilo první mužstvo v divizi na osmém místě. Družstvo žen ve své premiéře v divizi skončilo na šestém místě, což bylo pro mnohé velké překvapení. Naplnit očekávání se nepodařilo pouze „B“ mužstvu, které spadlo z krajské soutěže zpět do okresního přeboru. Dále v okresním přeboru I. třídy působilo „C“ družstvo a v okresním přeboru II. třídy „D“ mužstvo. Před začátkem sezóny proběhla i rozsáhlá rekonstrukce herny stolního tenisu, kde se podařilo vylepšit sociální zařízení a herna byla rozšířena o prostor pro diváky. Jednalo se o náročnou práci, která byla prováděna většinou svépomocí členů oddílů TJ Sokol Horažďovice. Zázemí, které si dokázali stolní tenisté vytvořit, mohou závidět oddíly v celém kraji.¹⁰⁰

Rok 2009 byl významný především pro první družstvo mužů. Po dlouhých letech se podařilo postoupit do 3. ligy a hráčům se naskytla příležitost zahrát si třetí nejvyšší soutěž u nás.

V roce 2010 dosáhla velkého úspěchu děvčata na krajském přeboru družstev starších žákyň. Ve všech svých zápasech děvčata zvítězila a naprosto zaslouženě postoupila jako zástupce Plzeňského kraje na mistrovství republiky, kde obsadila konečné 8. místo.¹⁰¹

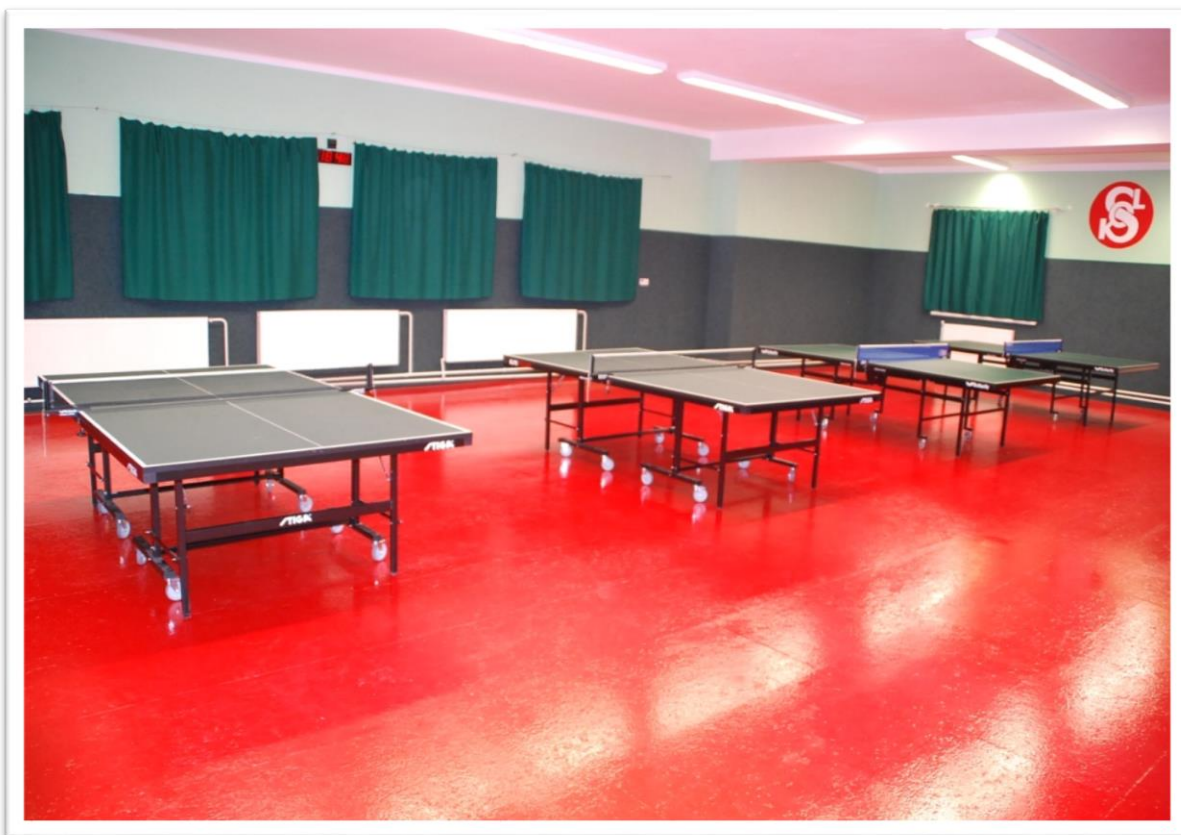
V ten samý rok byla hráčka TJ Sokol Horažďovice Iva Šourová oceněna za svou dlouholetou dřinu, když dostala pozvánku do reprezentačního družstva České republiky kadetek. Svoji první nominaci Iva získala na mezinárodním mistrovství České republiky, které se konalo v Hodoníně. Iva zde především sbírala zkušenosti z velkého podniku té nejvyšší třídy a je nutné podotknout, že se vůbec neztratila.¹⁰²

V roce 2015 proběhla v Horažďovicích exhibice legend československého stolního tenisu. Této významné události se zúčastnili bývalí úspěšní hráči Jindřich Panský a Milan Orlowski, kteří předvedli divákům krásné výměny.

¹⁰⁰Osobní archiv Pavla Mandáka (narozen 1973), předseda oddílu stolního tenisu.

¹⁰¹ Horažďovický obzor, roč.XI. (XXIX), 2008, č. 1.

¹⁰² Horažďovický obzor, roč.XI. XIII. (XXXI), 2010, č. 3.

Obrázek 18. Fotografie z nové herna stolních tenistů. Z osobního archivu Pavla Mandáka.

Při snaze vychovávat nové hráče, dochází v oddílu k rozvoji mládeže. Trenéry jsou Koc a Mandák, kteří předávají své zkušenosti svým svěřencům. Každý týden probíhají dva tréninky. Nyní mají trenéři k dispozici 12 hráčů od 7 do 12 let.

6.5 Turistika

Turistika má svoji základnu pevnou i v devadesátých letech a je tomu tak až do současnosti. Stále jsou pořádány společné výpravy za krásami přírody. Oproti letům předchozím se do popředí dostává i cykloturistika. Na kole především na Šumavu vyrazí čím dál, tím více horažďovických turistů. Symbolem horažďovické turistiky se stala H50, která je pořádána bez přerušení již od roku 1966 a jedná se po známém pochodu Praha – Prčice o druhý nejdéle trvající dálkový pochod bez přerušení. Ve své historii měla i H50 slabé roky. V devadesátých letech byla v ohrožení nejvíce.

Zánikem struktury SSM, zdrojů financí, v roce 1990 vznikl problém, jak pokračovat dál. Navíc začal ing. Rudolf Dvořák pracovat v Berouně, takže byl celý týden mimo Horažďovice. 25. ročník se mu ještě povedl dotáhnout do zdárného konce. Ovšem problémy byly zřejmé. Nebylo dostatek financí, a tak musel část nákladů na pochod pokrýt ze svého. V té době byla H50

v opravdovém ohrožení. Zachránit se jí podařilo Ing. Josefu Šochmanovi. Syn zakladatele pochodu dokázal zachovat kontinuitu pochodu na dalších pět let. Podařilo se mu sehnat sponzory a hlavním garantem pochodu se stala firma Kanto Praha. Prostory pro start a cíl poskytl Městský úřad Horažďovice. Značení a organizaci pochodu zajišťoval sám pan Šochman. Pomoci se mu dostávalo i z řad přátel, kteří mu pomáhali i přesto, že žijí v Praze. Grafické materiály díky možnostem a uvolnění techniky na kopírování zajišťoval také Ing. Šochman. Oproti letům předešlým počty startujících klesly a udržovaly se dodnes na úrovních, které lze organizačně zvládnout.¹⁰³

V roce 1992 se na scénu dálkového pochodu vrací Ing. Rudolf Dvořák, který opět začal s pořádáním dalších ročníků. V čele H50 stál od 31. ročníku až do ročníku 44. Ke spolupráci se mu podařilo získat řadu kamarádů, se kterými organizoval pochod v sedmdesátých a osmdesátých letech. Nikdo sice nechtěl dělat hlavního organizátora, vznikl ale dnešní Klub přátel H50. Trasu vybírá a prochází ve spolupráci s Milanem Šimonem sám pan Dvořák.

Vlastní pochod na startu a v cíli zajišťoval O. Mojka, S. Vaník, P. Ibrmajer a J. Segeč, v posledních letech S. Vaníka a J. Segeče nahradili J. Stulík a M. Vondryška. Krátkou trasu již několik let zajišťuje pionýrská skupina Otaváci s Č. Zábranským a jeho vedoucími a instruktory. Postupem času dostává H50 novou tvář. Vlivem velkého zájmu o cykloturistiku se začaly stavět tratě tak, aby je bylo možné absolvovat na kole. Projevilo se to v nárůstu počtu účastníků. Trasy 50 a 100 km absolvují z 90 procent cykloturisté a z celkového počtu účastníků jich je v posledních ročnících téměř polovina. Nárůst zaznamenala H50 i v účasti malých dětí. Snahou organizátorů je, co nejvíce zatraktivnit pochod právě pro nejmenší a připravit různé doprovodné aktivity. Největší zájem je o zlevněné vstupenky do plaveckého bazénu, který láká malé účastníky nejvíce.

¹⁰³ Horažďovický obzor, roč. XI. XIII. (XXXI), 2010, č. 4.

Obrázek 19. Přípravy na start H50 v roce 2013. Převzato z Klatovského Deníku.

Pochod se daří zajišťovat i po finanční stránce. Pravidelnou dotaci získávají organizátoři od Městského úřadu, v posledních letech sponzorský příspěvek poskytla lékárna U Špitálníků, velkým 3. sponzorem je Oborová zdravotní pojišťovna a od 40. ročníku je největším sponzorem firma Elika, s. r. o. Potřebnou nefinanční pomoc poskytly během posledních let Unicos Klatovy, Hasit Šumavské vápenice Velké Hydčice, Škrobárny, Teraso, Mlýn Mrskoš a další drobní sponzoři.¹⁰⁴

6.6 Karate

Počátky karate v Horažďovicích se dotýkají konce osmdesátých let. Zakladatelem, který se na vzniku oddílu podílel nejvíce, byl pan Josef Rendl, který současně působil i jako hlavní trenér. Od počátku vyvíjel velké úsilí, účastnil se různých seminářů a získával zkušenosti, které posléze předával svým svěřencům. Od roku 1985 jezdil na tréninky do Plzně a Českých Budějovic.

V Horažďovicích mezitím stoupá o karate zájem a základna se poměrně rychle rozrůstá. V roce 1990 se karatisté dočkali prvního páskování. Od vzniku oddílu počet zájemců pouze stoupal a vyvrcholení přišlo v polovině 90. let, kdy byl počet cvičenců nejvyšší. K tréninkům nejprve sloužila Sokolovna, později se karatisté přesunuli do tělocvičny ZŠ Blatenská. Cvičení

¹⁰⁴Historie turistiky, [online]. [cit. 2016 – 07 – 01] Dostupné z <http://kcthorazdovice.webnode.cz/male-velke-zpravy/horazdovicka-padesatka>.

byli rozděleni na začátečníky a pokročilé a jejich tréninky probíhaly odděleně. V hodinách se mimo karate cvičila také gymnastika. Zájem o karate byl velký a trenéři zapojili pokročilé cvičence, kteří jim pomáhali se začátečníky. V roce 2008 se karatisté připravovali především na ZŠ Komenského a tradicí se stávala letní příprava v areálu Na Lipkách. Páskování probíhá jednou až dvakrát ročně, podle počtu zájemců.

Obrázek 20. Na fotografii Zdeněk Hokr se svými svěřenci z roku 2013. Převzato z Klatovského deníku.

O tom, že karate je v Horažďovicích na vysoké úrovni, nemůže být pochyb. Cvičenci o sobě dávají vědět i na poli soutěžním. Prosazují se nejen na krajských ligách a přeborech, ale i na republikové úrovni. Stalo se již zvykem, že cvičenci přidávají každým rokem do sbírky desítky medailí. Rok 2013 byl ovšem pro oddíl Karate Horažďovice tím nejúspěšnějším. Předtím se horažďovickým karatistům totiž nikdy nepodařilo nasbírat 178 medailí (63x zlato, 60x stříbro, 55x bronz) z 19 závodů po celé ČR. O medailové žně se zasloužila především Eva Radová a Tadeáš Hokr, první jmenovaná nasbírala 34 medailí a přispěla tedy do sbírky největším počtem medailí. Tadeáš Hokr nasbíral 31 medailí. Oba dva jmenovaní se stali v konkurenci 180 závodníků absolutními vítězi čtyřkolové krajské ligy mládeže Plzeňského kraje. Mezi další medailisty patří Václav Mai a Adéla Zálabská, Jaroslav Rada, Tomáš Jílek, Lucie Jiříčková, Tereza Bartoňová, Marek Mlnářik, Jan Zálabský, Radek Adámek, Kristýna Šafandová, Ondřej Slavík, Dominik Vlček, Edita Holubová, Vít Zoubek, Radka Vlčková, Tereza Žilová, Jaroslav Vlček a Vanda Herzigová.

Za své úspěchy závodníci vděčí především svým trenérům, kteří se jim zdarma ve svém volném čase věnují, jmenovitě Josef Rendl, Zdeněk Hokr, Michal Novák, Míra Matějček a Zdeněk Holub. Sami trenéři a cvičenci tvrdí, že největším úspěchem je respekt cizích závodníků. Dokázali si, že i v malém městě jde dělat sport na vysoké úrovni a být konkurence schopni. V následujících letech se chtějí karatisté zaměřit na větší a náročnější závody a posunout své hranice zase o stupínek výš. Karate není příliš rozšířený sport, ovšem v Horažďovicích si své místo vždy najde.¹⁰⁵

6.7 Cyklistika

V roce 1995 vznikl cyklistický klub CK Horažďovice, který se výhradně zabýval silniční cyklistikou. Členové se věnovali silničním závodům v rámci Šumavské unie amatérských cyklistů. Unie je součástí Svazu amatérských cyklistů ČR. Cyklisté dosahovali velmi dobrých výsledků v těžké konkurenci, v soutěžích týmů se pohybovali na předních místech. Do zákazu pořádání závodu na silnicích bez uzavření tras CK Horažďovice organizoval silniční závody ŠUAC v okolí Horažďovic. Vzhledem k časové a finanční náročnosti již CK Horažďovice nevykonává žádnou činnost.¹⁰⁶

6.8 Sportovní potápění

Klub sportovních potápěčů založil Miloslav Svatoš v roce 2000. Skupina horažďovických potápěčů je skupinou nadšenců vyjíždějících za svým koníčkem do mnohých, Evropě vzdálených končin světa. Spolek fungující spíše neformálně podniká výjezdy za potápěním až třikrát ročně, přičemž každý z výjezdů je nenahraditelným zdrojem zážitků.

Miloslav Svatoš začal s potápěním v roce 1996 a jeho působení bylo úzce spjato s klubem sportovních potápěčů ve Strakonici, kde působil po dobu čtyř let. Vlivem odlišného názoru na správné fungování klubu došlo k přerušení styků se strakonickými potápěči. Po odtržení se rozhodl založit si svůj vlastní klub sportovních potápěčů se základnou v Horažďovicích. Společně s panem Svatošem přešla do Horažďovic i značná část potápěčů ze Strakonic. Největší zásluhy na založení klubu mají společně s panem Svatošem, pan Martin Havel, Bohumil Ježek, Vladimír Blahout ml., Roman Petrán a další. V době založení měl klub kolem 40 zakládajících členů.

¹⁰⁵ Převzato z kroniky karate v Horažďovicích.

¹⁰⁶ Osobní archiv Milana Šimona (narozen 1952), bývalý člen cyklistického oddílu v Horažďovicích.

Prvotním plánem bylo především získat potřebné vybavení, které je pro sportovní potápění nutné. Za pomoci města bylo tedy zakoupeno veškeré vybavení a fungování potápěčů v Horažďovicích mohlo být zahájeno. První prostory, kde byly uloženy čluny, kompresory a jiné vybavení, byly kasárny. V roce 2003 došlo k přesunutí do místního hudebního klubu Houba. Potápěčům zde bylo poskytnuto místo, kam si mohli ukládat své věci, ovšem místo se stalo i jejich základnou. V klubu Houba se konají nejen výroční schůze, ale i různé srazy potápěčů, kde plánují své výlety.

Obrázek 21. Fotografie potápěčů z Indonésie v roce 2015. Z osobního archivu Miloslava Svatoše.

Z počátku byl zájem o tento podvodní sport velký, a tak mohli potápěči uspořádat svůj první velký výlet. V roce 2000 byl uspořádán zájezd na francouzský ostrov Korsika. To bylo předznamenání k dalším velkým cestám. Mezi lety 2003 až 2006 zaznamenali potápěči největší nárůst nových členů. Jedná se o otevřený klub, kdy dochází k přibírání členů celoročně. Od roku 2004 začaly být pořádány pravidelné výjezdy do Puly a poté na ostrov Elba, kde si vytvořili horažďovičtí potápěči skvělé zázemí. Ostrov Elba navštěvovali potápěči po dobu dalších deseti let, nejméně jednou do roka. Oblíbenou destinací se stal i Egypt. Jedná se o finančně dostupnou lokalitu a druhovostí velice bohatou oblast. Do Egypta jezdilo kolem 40 členů a bylo tedy

možné pronajmout si celou loď pro sebe a strávit společně týden potápěním na otevřeném moři. Na výlety se jezdilo bez rozdílu zkušeností. Začínající potápěči získávali zkušenosti od starších a hlavně při samotném potápění a výpravách.

K pravidelným aktivitám patří i vánoční ponor, kdy se sejdou všichni členové a potápí se v místním lomu. Vždy je uspořádán nějaký doprovodný program. V posledních letech byl odpalován ohňostroj pod vodní hladinou. Aktivitu mají potápěči i v nedalekém čimickém jezírku, kde dochází k pravidelnému čištění kalů a společnému ponoru.

V úzké spolupráci je horažďovický klub i s ostatními skupinami u nás. Počtem zaregistrovaných členů se řadí místní klub k větším v České republice. S ohledem na počet obyvatel města můžeme vidět, že je o potápění v Horažďovicích velký zájem. V největším kontaktu jsou horažďovičtí potápěči se skupinami z Českých Budějovic, Plzně a Strakonice. Společně pak pořádají daleké expediční cesty, kterých se nemůže zúčastnit každý z důvodu časové náročnosti a finančního zatížení. Naplánovat a do detailu zorganizovat takovou cestu trvá až rok.

Jedna taková cesta byla realizována v roce 2012. Jednalo se o expediční přeplavbu ze Západního Timoru až na Komodské ostrovy. Plavba se odehrávala na lodi „Sea Lady“. Zúčastnění si odnesli nezapomenutelné zážitky. Poslední velká cesta se uskutečnila v roce 2016, kdy potápěči podnikli expediční výprava na Raja Ampat na západní Papue. Pro mnoho lidí se jednalo o splnění velkého snu.

V roce 2015 skupina potápěčů oslavila 15 let od svého založení. Za dobu své existence se tato organizace nesetkala s nějakým prudkým odlivem svých členů. Počet registrovaných se pohybuje mezi 40 až 50 potápěči a toto číslo bylo neměnné od založení klubu. To lze považovat za jeden z největších úspěchů. Podařilo se navštívit spousty krásných míst a uložit si v hlavě mnoho vzpomínek. Za zmínku stojí i fakt, že za dobu působení klubu se nepříhodilo žádné vážné zranění. Vezmeme-li v úvahu, že se sportovní potápěči pohybují v hloubce okolo 40 metrů, kde na ně číhá mnoho nástrah, jedná se o obdivuhodný počín. Do budoucna už se plánuje další velká výprava. V plánu je prozkoumat vody Atlantického oceánu, přesněji plavba kolem ostrovů na Malých Antilách.¹⁰⁷

¹⁰⁷Osobní archiv Miloslav Svatoš (narozen 1961), předseda klubu sportovních potápěčů v Horažďovicích.

6.9 Nohejbal

Pod záštitou Sokola hraje v Horažďovicích kromě stolních tenistů ještě družstvo nohejbalistů. Oddíl byl obnoven v roce 2000. Mužstvo má díky vstřícnosti TJ Sokol Horažďovice azyl na hřišti v areálu Sokolovny.

Úspěchy nabraly rychlý vzestup. Již ve čtvrtém roce od zahájení činnosti měl klub dvě družstva mužů a družstvo žáků. „A“ mužstvo se účastnilo krajského přeboru a „B“ mužstvo hrálo ve strakonické okresní soutěži a nevedlo si vůbec špatně. Zdařilou sezónu měl nohejbalový oddíl NC Hapon Horažďovice i v roce 2005, kdy „A“ tým skončil na čtvrté příčce a „B“ týmu se podařilo postoupit do nejvyšší soutěže strakonického okresu. Významným úspěchem byla i skutečnost, že se oddílu podařilo stabilizovat finance. Generálním sponzorem se stala firma Hapon, pomáhalo i město a další menší sponzoři. V zimním období absolvoval tým kvalitní přípravu a dokázal to přenést do soutěže. V roce 2006 „A“ tým ovládl soutěž krajského přeboru. Celou soutěží prošli hráči bez porážky a o body je připravily jen dvě remízy. K tomu, aby se mohli nohejbalisté posunout do druhé ligy, potřebovali ještě zvládnout baráž. Ta se týmu podařila a v Horažďovicích se hrála v roce 2007 druhá liga nohejbalu.

Obrázek 22. Fotografie horažďovických nohejbalistů po úspěšném postupu do I. ligy. Z osobního archivu Lukáše Hokra.

Skvělého úspěchu dosáhli nohejbaloví žáci v roce 2009. Předposlední červnový víkend se

zúčastnili mistrovství České republiky trojic a dvojic. Podařilo se jim získat titul republikových šampiónů v kategorii trojic a bronzové medaile ve dvojicích. Dlouhodobá kvalitní práce s mládeží přinesla oddílu ovoce.

V roce 2015 zažil horažďovický nohejbal neobyčejnou sezonu. Žáci, kteří dokázali zvítězit na republikové mistrovství v roce 2009, dospěli do mužské kategorie a pomohli k postupu Horažďovic do první ligy. Nohejbalisté TJ Sokol Horažďovice VYNK Hapon zvládli v sobotu 24. října rozhodující třetí finále druhé ligy a hala v Kněžmostu, kam jejich soupeř z Mnichova Hradiště klíčový duel přesunul, se stala krátce před sobotní třináctou hodinou svědkem jejich bouřlivých oslav. Jedná se o obrovský úspěch nejen pro hráče, ale i pro celý horažďovický sport.

Po vítězném tažení nohejbalistů nešlo přehlédnout výkony některých hráčů. Do kádrů juniorské reprezentace byl nominován Lukáš Hokr, který se vešel do sedmičlenné nominace trenéra juniorské reprezentace a zúčastnil se s týmem mistrovství světa, které se konalo v Rumunské Kluži. Šampionátu se zúčastnilo sedm zemí, kromě ČR tedy týmy ze Slovenska, Maďarska, Rumunska, Polska, Švýcarska, Ukrajiny. Ze šampionátu se odhlásily Kanada a Turecko. Čeští reprezentanti jeli na turnaj v roli favoritů a to se nakonec potvrdilo. Zvítězit se povedlo v jednotlivcích, ve dvojicích i ve trojicích. Juniorští reprezentanti se tedy po zásluze stali celkovými vítězi a Lukáš Hokr přivezl do Horažďovic zlatou medaili.

Obrázek 23. Vítězná fotografie z ME juniorů v nohejbale. Z osobního archivu Lukáše Hokra.

Na příští juniorské mistrovství se Lukáš Hokr nepodívá, jelikož už překročí věkovou hranici

juniora. To ovšem neznamená, že na příštím šampionátu, které se bude konat v roce 2020, nemohou mít Horažďovice opět svého zástupce. Výchova mládeže je na vysoké úrovni a vlivem úspěchů zájem o nohejbal v Horažďovicích stoupá.¹⁰⁸

¹⁰⁸Osobní archiv Lukáše Hokra (narozen 1995), hráč nohejbalového oddílu TJ Sokol Horažďovice VYNK Hapon.

7 Závěr

Tělovýchova a sport má ve veřejném životě obyvatel Horažďovic významné postavení. Cílem této práce bylo srozumitelnou formou prezentovat průřez dějinami horažďovického sportu a seznámit širokou veřejnost s tímto tématem. Předložený pohled je zaměřený na období od založení jednoty až do roku 2016.

Počátky tělovýchovy byly položeny v roce 1896, kdy vznikla první organizovaná tělovýchovná jednota Sokol. Důležité je upozornit na skutečnost, že prvních osmdesát let existence organizované tělovýchovy v Horažďovicích je úzce spojeno především s dějinami sokolského hnutí. Právě program sokolských jednot v sobě obsahoval prvky, které vedly k tomu, že tělovýchovné organizace už od samotného počátku překračovaly své tělocvičné a sportovní cíle a stávaly se významnou složkou společenského a kulturního života. Neopomenutelným faktem je, že uskutečňování sokolských myšlenek přispívalo k rozvoji českého vlasteneckého hnutí. Po roce 1918 nebyl Sokol jediným, který se staral o tělovýchovu. V Horažďovicích vznikla Dělnická tělovýchovná organizace, TJ Orel, Skaut, Klub československých turistů a Sportovní klub Horažďovice. Některé z těchto organizací měly krátké trvání nebo se jejich práce soustřeďovala na menší okruh zájemců.

Zájem o sport byl stále větší, a tak začaly postupem času vznikat nové oddíly. V roce 1920 byl založen oddíl kopané následovaný tenisem a hokejem. Z průřezu dějin je jasné, že sportem číslo jedna v Horažďovicích je fotbal. Divácký zájem zdaleka převyšuje ostatní sporty a samotná základna hráčů, funkcionářů, trenérů je největší ve městě. Vlivem těchto skutečností bylo o fotbale nejvíce materiálů, a proto je tento sport popsán obsáhleji než ostatní oddíly ve městě.

Postupný vývoj dějin nabídl mnoho změn a zvratů ve všech oddílech. Mnohokrát se měnil název klubů, docházelo ke sloučení oddílů, jejich rozpadu. Za téměř 147 let od prvních náznaků vzniku sportu se změnilo mnohé. V současné době jsou v Horažďovicích sporty, které nesahají svou historií příliš hluboko. Sporty jako nohejbal, karate, sportovní potápění ukazují na nový směr a dokazují jen to, že každá doba přináší něco nového, a to platí i o sportu.

Z práce je možno vyčíst, že zájem o sport spíše klesá. Porovnáme-li počet činovníků, kteří se angažují ve sportu, zjistíme, že zdaleka nedosahují takových hodnot jako například v letech padesátých. O to větší poděkování patří těm, kteří často dobrovolně tráví svůj volný čas

v oddílech a předávají své zkušenosti mladším. Věřím, že celkovým zachycením dějin umožním zavzpomínat všem, kteří měli tu možnost podílet se na rozvoji sportu v tomto malém městě.

Mezi zdroje informací, které jsem použil, patří archivní fondy, dostupná literatura, tištěné prameny, kroniky, periodika, rozhovory s pamětníky či předsedy sportovních klubů a oddílů a internet. Při samotné tvorbě práce jsem narazil na problém s nedostatkem dochovaných materiálů. Mnoho záznamů bylo ztraceno vlivem povodně v roce 2002. I přesto se mi podařilo napsat práci, která obsahuje mnoho informací o většině organizací, které v Horažďovicích působily.

Seznam zkratek

CK – Cyklistický klub
ČMFS – Českomoravský fotbalový svaz
ČSSR – Československá socialistická republika
ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy a sportu
ČR – České Republika
DDM – Dům dětí a mládeže
DSO – Dobrovolná sportovní organizace
DTJ – Dělnická tělovýchovná jednota
FK – Fotbalový klub
FTC – fotbal – tenis – klub
HK – Hokejový klub
H50 – Horažďovická padesátka
KČT – Klub českých turistů
KP – Krajský přebor
MDPM – Místní dům pionýrů a mládeže
NC – nohejbalový club
NDR – Německá demokratická republika
OOR – Okresní odborová rada
SK – Sportovní klub
SSM – Socialistický svaz mládeže
ŠUAC – Šumavské unie amatérských cyklistů
TJ – Tělocvičná (tělovýchovná) jednota
TK – Tenisový klub
TV – Tělesná výchova
TVS – Tělesná výchova a sport
ZŠ – Základní škola
ZRTV – Základní a rekreační tělesná výchova
ZTV – Zdravotní tělesná výchova

Referenční seznam pramenů a literatury

Archivní fondy a sbírky

Osobní archiv Jan Jehlík (narozen 1966), prezident oddílu tenisu TK Horažďovice.
Osobní archiv Jan Sova (narozen 1993), hráč fotbalového oddílu FK Horažďovice.
Osobní archiv Josef Chalupný (narozen 1970), fotograf, historik zabývající se dějinami Horažďovic.
Osobní archiv Karel Lukeš (narozen 1952), kronikář oddílu FK Horažďovice.
Osobní archiv Lukáš Hokr (narozen 1995), hráč nohejbalového oddílu TJ Sokol Horažďovice VYNK. Hapon.
Osobní archiv Milana Šimona (narozen 1952), bývalý člen cyklistického oddílu v Horažďovicích.
Osobní archiv Miloslav Svatoš (narozen 1961), předseda klubu sportovních potápěčů v Horažďovicích.
Osobní archiv Miroslav Lávička (narozen 1976), bývalý hráč a trenér FK Horažďovice.
Osobní archiv Pavel Mandák (narozen 1973), předseda oddílu stolního tenisu.
Osobní archiv Radek Hokr (narozen 1968), předseda nohejbalového oddílu TJ Sokol Horažďovice VYNK. Hapon.

Periodika

Horažďovický obzor, roč. VI. 1928, č. 1.
Klatovský deník, roč. 2010 – 2016.
Pravda, roč. 1972 – 1989.

Literatura

Drnek, J. (1936) *Památník Sokola Horažďovice: k otevření Sokolovny Horažďovice*: Horažďovice: Tělocvičná jednota Sokol.
Němec, K. (1936). *Dějiny města Horažďovic* Horažďovice: Okrašlovací spolek v Horažďovicích.
Němec, K. (1927). *Kronika města Horažďovice I*. Horažďovice: Městský výbor.
Němec, K. (1940). *Kronika města Horažďovice II*. Horažďovice: Městský výbor.
Němec, K. (1955). *Kronika města Horažďovice III*. Horažďovice: Městský národní výbor.
Němec, K. (1971). *Kronika města Horažďovice IV*. Horažďovice: Městský národní výbor.
Němec, K. (1984). *Kronika města Horažďovice V*. Horažďovice: Městský národní výbor.
Šimon, E. (1992). *Horažďovice proměny města 1292/1992* Horažďovice: Městské kulturní středisko.
Šochman, J. (1969). *100 let TV a sportu v Horažďovicích* Horažďovice: Tělovýchovná jednota Sport.
Šochman, J. (1989). *Kronika města Horažďovice VI*. Horažďovice: Městský národní výbor.

Tištěné prameny

Kronika DDM Horažďovice.
Kronika fotbalového oddílu FK Horažďovice.
Kronika oddílu karate.
Kronika tenisového oddílu TK Horažďovice.
Městské muzeum Horažďovice, nezařazené spisy.

Internetové zdroje

<http://www.sumavanet.cz/horazdovice/zaklad.asp>.
<http://kcthorazdovice.webnode.cz/historie> – odboru – kct – v – hd.
<http://webmuzeum.sumava.cz/retour> – 1996/mesta/horazdovice/historie.htm.
<http://www.tkhd.cz/index.php?part=aktuality>.